



## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Instructio practica ...**

De Sacerdotii Origine & Præstantia - Variis item Industriis, & Praxibus, quibus Sacerdotes boni ad Dei gloriam suámque & Proximi salutem promovendam sunt usi ; Malorum Qvoque Sacerdotum infelici interitu, radicibus, & remediis Cui etiam Compendium Ritualis, ea, quæ pro commodiori Sacramentorum & ...

**Lohner, Tobias**

**Dilingæ, 1681**

Pars I. De Sacerdotij origine & præstantia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48600](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48600)



PARS I.  
DE SACERDOTII  
ORIGINE ET PRÆ-  
STANTIA.

Quemadmodum in omnibus ferè aliis rebus, quarum Naturam perfectè cognoscere desideramus, duæ præcipuè quæstiones formantur, videlicet *quid sint*, & *quales sint*; ita cùm in hac parte Sacerdotii Naturam indagare, declarareque constitutum sit, meritò eadem duæ quæstiones per diversa duo capita resolvuntur, & in priori quidem ipsa Sacerdotii essentia explicatur, & sic quæstio, *quid sit*, resolvitur; in posteriori verò ejusdem Sacerdotii præstantia declaratur, eademque operâ ad quæstionem *quale sit* respondetur.

CAPVT I.

DE ORIGINE ET ESSENTIA SACERDOTII.

Ad hanc quæstionem resolvendam tria potissimùm demonstranda sunt. 1. Quid sit Sacerdotium, & unde suam originem sumpserit. 2. Quibus gradibus ad illud perveniatur; quæq; dispositiones requirantur. 3. Quibus ritibus & Cæremoniis tum ipsum Sacerdotium, tum reliquæ Ordines conferantur, quæ proin omnes quæstiones tribus distinctis §§. resolvuntur.

§. I.

Quid sit Sacerdotium.

I. Est variis in omni lege modis debitus DEO cultus sit exhibitus, præ cæteris tamen semper Sacrificium ipsi placuisse

Instruct. IX.

A

cuisse



cuisse constat, utpote per quod DEUM velut summum omnium rerum Dominum, ac Principem omnium bonorum largitorem profitemur, atque ad eò soli DEO proprium est, uti Concilium Tridentinum sess. 22. c. 3. his verbis testatur: *Quamvis in honorem & memoriam Sanctorum nonnullas interdum Missas celebrare consueverit, non tamen illis offerri Sacrificium docet, sed DEO soli, qui illos coronavit, unde nec Sacerdos dicere solet: Offero tibi Sacrificium hoc, Petre, vel Paule: sed DEO de victoriis illorum gratias agens, eorum patrocinia implorat, ut ipsi pro nobis intercedere dignentur in calis, quorum memoriam facimus in terris.*

II. Atque hæc videlicet causa est, cur S. Thomas 2. 2. q. 95. a. 1. ad 1. Azor l. 10. mor. c. 7. q. 7. Sacrificium generatim sumptum à jure naturæ præscriptum putet, eò quod recta ratio dicit, DEUM, velut omnium bonorum Authorem, Sacrificiis esse placandum. Hinc mox ab Orbe condito Cain & Abel Sacrificia obtulerunt, Patris utique præeuntis Exemplum secuti. Hinc & in lege Mosaica DEVS septemplex generis Sacrificia instituit, uti ex primis septem Levitici capitibus constat. Ut ad eò mirum videri non debeat, si Christus, quemadmodum Legem Gratiæ lege Naturæ & Mosaica longissimè perfectiorem fundavit, ita Sacrificium quoque longè perfectius in eadem offerri voluerit, uti iterum Concilium Tridentinum l. c. c. 1. sequentibus verbis aperte profitetur: *Quoniam sub priori Testamento, teste Apostolo Paulo Hebr. 7. propter Levitici Sacerdotii imbecillitatem consummatio non oportuit AD Patris misericordiarum ita ordinante Sacerdotium. In hoc perfecundum Ordinem Melchisedech surgere, Dominum nostrum IESVM Christum, qui posset omnes, quotquot sanctificandi essent, consummare, & ad perfectum adducere. Is igitur DEVS ac Dominus noster, etsi semel seipsum in ara Crucis, morte intercedente, DEO Patri oblaturus erat, ut aeternam illic redemptionem operaretur; quia tamen per mortem Sacerdotium ejus extinguendum non erat, in cæna novissima, quâ nocte tradebatur, ut dilecta Sponse sua Ecclesia visibile, sicut hominum natura exigit, quo eruentum illud semel in Cruce peragendum repræsenteretur, ejusque memo-*



ria in finem usque seculi permaneret, atque illius salutari virtus in remissionem eorum, qua à nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur, Sacerdotem secundum Ordinem Melchisedech se in aeternum constitutum declarans, Corpus & Sanguinem suum sub speciebus panis & vini DEO Patri obtulit, ac sub earundem rerum Symbolis Apostolis, quos tunc Novi Testamenti Sacerdotes constituebat, ut sumerent, tradidit, eorumque in Sacerdotio successoribus, ut offerrent, praecepit per haec verba: Hoc facite in meam commemorationem, uti semper Catholica Ecclesia intellexit, & docuit.

III. Ex quibus verbis facile nunc patet origo Sacerdotii; cum enim Sacrificium in genere sit actio, per quam res corporea primum certis verbis & caeremoniis sacrat, & postea ritu debito, in finem congruentem DEO offertur, uti Azor ex S. Thoma describit; in specie verò Sacrificium Missae in consecratione, vel ut alii volunt, etiam in oblatione & sumptione consistat; clarè colligitur, Ministros quosdam institui debuisse, per quos ea actiones legitimè peragerentur, quos proinde rectè Sacerdotes, uti & ipsum eorum munus Sacerdotium appellamus, atque adeò rectè Sacerdotium à principali suo munere definiri, legitimam potestatem ad Sacrificium Missae offerendum; ad hunc quippe finem omnes reliqui Subordinati gradus & Ordines inferiores ordinantur, ut sequenti §. videbimus.

## §. II.

Per quos gradus ad Sacerdotium  
perveniat.

I. Quemadmodum DEUS in multis aliis casibus se Naturae, ejusque modo procedendi accommodare solet, ita id ipsam etiam in Sacerdotii institutione observare voluit; atque adeò sicut formae aliae, quo majorem in se perfectionem continent, tantò plures, perfectioresque dispositiones requirunt, ut vel ex modo & difficultate illam producendi ejusdem perfectio colligatur, ita cum, ut Concilium Tridentinum sess. 23. cap. 2. loquitur, divina res sit tam sancti Sacerdotii Ministerium, consentaneum fuit, quò dignius &



majori cum veneratione exerceri posset, ut in Ecclesie ordinatissima dispositione plures, & diversi essent Ministrorum Ordines, qui Sacerdotio ex officio deservirent, ita distributi, ut, qui jam Clericali Tonsura insigniti essent, per minores ad majores ascenderent.

II. Primus ergo Gradus, per quem ad Sacerdotium ascenditur, *Tonsura prima* vocatur, per quam à Mundo & Sæcularibus rebus aliquis separatur, & divino cultui, ministerioque Ecclesie deputatur, atque adeò Clericus, seu in sortem Domini assumptus efficitur. Sicut enim Romani olim in Senatum & Populum distributi sunt, ita nunc sanctiore disciplina totus Populus Christianus in Clerum, & Populum dividitur, ita ut à Clero, id est, sorte Clerici, à Populo, qui græcè *Laicos* vocatur, Laici appellentur, qui quidem longo inter se intervallo secernuntur; ut enim DEUS ab initio divisit aquas, quæ fuerant sub firmamento, ab aquis, quæ erant supra firmamentum, ita Christus Clericos à Laicis separavit, idèoque ad Apostolos Jo. 15. dixit: *Vos elegi de Mundo, & de Mundo non estis.* Unde & ipsi Apostoli Act. 6. dixerunt: *Non est aquum nos derelinquere Verbum DEI, & ministrare mensis.* Considerate ergo, Fratres, viros ex vobis boni testimonii septem, plenos Spiritu sancto & Sapientia, quos constituamus super hoc opus. Nos verò Orationi & Ministerio Verbi instantes erimus. Ex quo colligitur tres esse primæ Tonsuræ primarios effectus. 1. Quòd ad res Ecclesiasticas, Ordinesq; olim suscipiendos deputetur. 2. Quòd Beneficii Ecclesiastici capax efficiatur. 3. Quòd privilegium *fori*, ut vocant, sortiatur, ita ut ad sæculare tribunal non trahi, nec ab aliis, quàm Judice Ecclesiastico impunè verberari absque sacrilegio possit.

III. Secundus Gradus est *Ostiaratus*, in quo per Clavium traditionem potestas aperiendi Ecclesiam Fidelibus, & claudendi Infidelibus conceditur; per funis verò, vel ut communiùs fieri solet, per cymbali porrectionem potestas Populum ad Ecclesiam convocandi confertur. Unde patet, Ostiarios, cum hoc ipsorum Officium, aperiendi scilicet, & claudendi materialia templa, & campanas pulsandi plerumque nunc per sæculares Ministros peragantur, tantò magis sollicitos esse debere, ut hæc officia in spiritualibus templis



*De Essentia Sacerdotii.*

adimpleant, atque adeò, ut Pontificale loquitur, invisibilem DEI domum, corda scilicet Fidelium, dictis & exemplis suis claudant Diabolo, Deoque aperiant.

IV. Tertius Gradus *Lectoratus* appellatur, in quo per traditionem libri Lectionum confertur potestas Verbum DEI, aliasque sacras Lektionen legendi, unde Episcopus in Ordinatione admonet illos, ut Verba DEI & Lektionen sacras distinctè, apertèque ad intelligentiam & ædificationem proferant, &, quod ore legunt, corde credant, & opere compleant, quatenus Auditores suos Verbo & Exemplo pariter docere queant. Hinc etiam, dum legunt, in edito loco stare jubentur, ut ab omnibus videantur, & audiantur, figurantes positione corporali, quòd in alto virtutum gradu debeant conversari, quatenus cunctis, à quibus videntur, & audiuntur, cælestis vitæ formam præbeant.

V. Quartus Gradus *Exorcistatus* vocatur, in quo per traditionem libri Exorcismorum confertur potestas Dæmones ab obsessis corporibus expellendi; unde duo præcipuè Exorcistæ curanda sunt. 1. Ut is sit, quem meritò inferna monstra pertimescant. 2. Ut à suo, omniumque animo arceat, & deiciat bestias illas infames, quæ vel per vim, vel per artem, clam aut palam insidiantur nostræ salutis; hanc enim ob causam ab Episcopo sequentibus verbis admonetur: *Studeate igitur, ut, sicut à corporibus aliorum Dæmones expellitis, ita à mentibus & corporibus vestris omnem immunditiam & nequitiam ejiciatis, ne illis succumbatis, quos ab aliis vestro ministerio effugatis.*

VI. Quintus Gradus *Acoluthatus* nominatur, in quo gemina potestas confertur. 1. Ut accendere Acoluthi in Ecclesia lumina, & deferre possint; Unde admonentur, ut suæ vitæ sanctimonia præluce omnibus ad pietatem studeant, & caritatis ardore divinum in animis mortalium ignem accendant, unde Episcopus eos sequentibus verbis hortatur: *Studete susceptum officium ritè implere; non enim DEO placere poteritis, si lucem manibus præferentes, operibus tenebrarum inservatis.* 2. Ut aquam & vinum ad Eucharistiam ministrare possint; unde studere debent, ut etiam seipos in Sacrificium vivum DEO offerant, quemadmodum ipsos Episcopus ante Consecrationem monet, dicens: *Hunc*



etenim in DEI Sacrificio dignè vinum suggeretis & aquam, si vos ipsi DEO Sacrificium per castam vitam, & bona opera oblatis fueritis.

VII. Sextus Gradus est *Subdiaconatus*; in quo confertur duplex præcipuè potestas, nempe subservire sacro præparando & mundando calicem & patenam, & Epistolam in Missa solemnè cantando; unde materia hujus Ordinis est traditio calicis vacui cum patena vacua superpositâ, & traditio libri Epistolarum; urceoli verò etiam si pariter illi tradantur, non tamen sunt materia, ne partialis quidem hujus Sacramenti, eò quòd non fiat ab Episcopo, nec unum sit de præcipuis muneribus Subdiaconi, neque ullam habeat formam annexam. Amictus verò, Manipulus, & tunica, cum certa verborum formula tradantur, quia tamen non specialem, sed omnibus sacris Ordinibus communem significationem & potestatem continent, ideo nec ipsa etiam materia partialis Subdiaconatus vocantur.

VIII. Septimus Gradus *Diaconatus* appellatur; in quo confertur potestas Evangelium in Missa solemnè canendi, illudque Populo ex pulpito exponendi, quem in finem libertatis Evangeliorum velut partialis materia traditur; nam altera partialis materia impositio manûs ab Episcopo facta conferri debet, per hanc quippe accipit gratiam Spiritûs sancti, ut quemadmodum nomen Diaconi indicat, dignè Presbytero assistere, aliâque muneri suo convenientia opera ritè ac fructuosè peragere possit. Quem in finem dicit ad eum Episcopus: *Accipe Spiritum sanctum ad robur, & ad resistendum Diabolo & tentationibus ejus.*

IX. Octavus Gradus est ipse *Presbyteratus*, seu *Sacerdotium*; in quo gemina potestas, sacrosanctum scilicet Missæ Sacrificium offerendi, & à peccatis Fideles absolvendi confertur; prior quidem per traditionem calicis cum vino, & patenæ cum Hostia; posterior verò impositione manuum à solo Episcopo facta, uti pluribus sequenti §. dicetur.

X. Porro ad hunc Presbyteratûs gradum sequentes qualitates juxta communem Theologorum, & Canonistarum sententiam requiruntur. 1. Ut baptizatus & confirmatus sit. 2. Ut masculini sit generis. 3. Ut Ordinantis subditus sit, sive ratione Originis, sive Domicilii, sive Beneficii, sive



triennalis familiaritatis seu commensalitatatis cum Episcopo ordinante. 4. Ut legitimè natus sit. 5. Ut non sit Hæreticus, aut etiam irregularis. 6. Ut vigesimum quintum annum attigerit. 7. Ut de morum integritate ac probitate legitimum testimonium habeat. 8. Ut sufficientem doctrinam habeat, id est, sciat omnia, quæ Ordini suo ritè exercendo conveniunt, qualia sunt Offitium divini recitatio, Missæ celebratio, Sacramentorum administratio, Verbi divini prædicatio, & similia. 9. Ut convenienti Titulo Mensæ, ut vocant, sit instructus, aut Beneficium Ecclesiasticum aut Patrimonium possideat, quod sibi ad victum honestum sufficiat; ne cum Ordinis dedecore mendicare, aut sordidum aliquem quæstum exercere cogatur.

§. III.

Quibus ritibus Sacerdotium & reliqui Ordines conferantur.

Cùm Cæremoniæ & ritus in conferendis Ordinibus adhiberi soliti in Pontificali Romano potissimùm describantur, placet eosdem iis ipsis, quibus ibi præscribuntur, verbis hic enarrare, ita tamen, ut, ubi obscurior aliquis sensus explanationem exigere; aut aliud aliquid norandum occurrere videbitur, distincto caractere breviter id subjiçiatur.

MEMBRUM I.

DE IIS, QUÆ PRÆMITTENDA SUNT ORDINATIONI.

I. Cùm Ordinationes faciendæ s. sunt, per Sacristam, seu alium ad quem spectat, præparantur omnia, quæ necessaria sunt pro Missa Pontificali. Et demum, cùm tempus Ordinationis instat, horâ competenti, Pontifex Cappâ magnâ indutus, Capellano illam post eum deferente, venit ad Ecclesiam, ubi Ordinationes fieri debent, & accedens ante Altare genuflexus ibi aliquamdiu orat.



Deinde vadit ad Sedem, ubi Paramenta capere consuevit; vel, si non sit in Ecclesia sua, ad Faldistorium *b.* ad cornu Epistolæ sibi paratum, ubi sedens accipit omnia Paramenta Pontificalia coloris temporis convenientis, & mitram simplicem *c.* dicens Psalmum, *Quàm dilecta &c.*

*A.* Nempe tempore in Jure Canonico præscripto *c. 3. de Temp. Ordin.* quod est respectu primæ Tonsturæ quicumque dies; respectu Minorum Ordinum quicumque dies Festivus, Dominica aut Sabbatum pro generali Ordinatione deputatum; pro sacris verò Ordinibus Sabbata quatuor Temporum, Passionis, & Paschatis; licet ob causam rationabilem, v. g. ob multitudinem Ordinandorum, infirmitatem Ordinantis vel Ordinandi, non sit prohibitum, Ordinationem in diem Dominicam differre, vel continuare, si jejunium in Sabbato eòusque fuerit extensum, quia tunc Vespera Sabbati, & Matutinum Dominicæ fictione Canonica pro una die reputantur, uti *in cap. literas de Temp. Ord.* dicitur. Per privilegium tamen interdum conceditur à Pontifice, ut sacri Ordines etiam extra præscripta tempora diebus Dominicis vel Festivis conferantur, & recipiantur; ubi licet graves Authores nomine diei Festivi solum Festum Fori, quo Populus à laboribus cessat, intelligi velint; alii tamen non minùs probabiliter cum Barboza *p. 2. de Offic. Episc. alleg. 17. n. 7.* etiam Festa chori, id est, dies quosunque sub ritu duplici celebrari solitos comprehendi docent. Porro cur in supradictis Sabbatis potiùs, quàm alio tempore Ordinationes solennes celebrentur, ratio communiter ab Authoribus assignatur, quòd hæc tempora ob jejunium & Fidelium preces ad majorem Ordinandis gratiam à DEO impetrandam aptiora videantur, quàm ob causam etiam SS. Paulus & Barnabas ex præcepto Spiritûs sancti ad prædicandum Gentibus missi priùs jejunaverunt, quàm manus ab Apostolis illis impositæ fuerunt. Quòd autem in Sabbato potiùs, quàm alio die quatuor Temporum conferantur hi Ordines, congrua ratio esse potest, quòd Sabbatum requiem, Deique cultum significet, requies verò à laboribus & negotiis secularibus, ac DEI cultus præcipuè Clericis conveniat.

*B.* Faldi.



B. Faldistorium est sedes nonnihil elevatior, & Baldathino instructa ad Episcopum honorandum, ejusque eminentiam præ aliis Clericis demonstrandam erecta.

C. Id est, nullo speciali ornatu gemmarum, unionum, aut auri instructam, qualis præcipuis Solemnitatibus potius convenit.

II. Pontifex sic paratus, baculum Pastoralem in sinistra tenens, accedit ad gradus Altaris, ubi deposito baculo & mitra, factâ Altari reverentiâ cum profunda capitis inclinatione, facit cum Ministris Confessionem *d.* Interim cantatur à Choro *Introitus & Kyrie eleison.* Finita Confessione, Pontifex ascendit ad Altare, illud in medio osculatur, & textum Evangelii ad sinistram; incensat Altare more solito, resumit mitram, & revertitur ad sedem, seu ad Faldistorium, ad cornu Epistolæ, ubi depositâ mitrâ, & versa facie ad Altare, oblato sibi per Ministrum libro, ex eo legit *Introitum & Kyrie eleison*: quibus dictis sedet cum mitra, donec perficiatur à Choro ultimum *Kyrie eleison.* Quo finito, surgit Pontifex, & cum mitra ad Faldistorium ante medium Altaris sibi præparatum accedit, & in illo sedet, renibus Altari versis. Tum Archidiaconus *e.* vocat omnes Ordinandos *f.* dicens: *Accedant omnes, qui ordinandi sunt.*

D. Unâ cum iis, quæ antecedunt Confessionem, & sequuntur, sicut in principio Missæ notatur.

E. Vel alius, qui quoad hunc actum officio Archidiaconi fungi solet, uti plerumque fieri consuevit.

F. Per Ordinandos hoc loco intelliguntur non solum ii, qui septem Ordines accipiunt; sed etiam ii, qui primâ Tonsurâ (quæ communiùs inter Ordines non numeratur) initiandi sunt, cum & his sæpe eodem actu prima Tonsura conferatur.



III. Quibus ante Altare coram Pontifice genuflexis, & in modum coronæ dispositis, Archidiaconus publicè interrogat omnes, si sint aliqui, qui confirmati non sint *g*: quia non debent ad Ordinationem accedere, nisi priùs confirmentur *h*. Et si aliqui confirmandi erunt, tunc depositis Pontifex annulis & Chirothecis lavat manus, reassumit annulos, & confirmat *i*. prout suprâ habetur; vel si non erunt aliqui confirmandi, palàm interdicit per unum ex suis *k*. sub his verbis;

*Reverendissimus in Christo Pater ac Dominus D. DEL  
& Apostolica Sedis gratia Episcopus N. sub excommunicationis pœna præcipit, & mandat omnibus & singulis pro suscipiendis Ordinibus hîc presentibus, ne quis forsan eorum irregularis aut aliàs à Jure vel ab Homine excommunicatus, interdictus, suspensus, spurius, l. aut aliàs à Jure prohibitus. m. sive ex aliena Diœcesi oriundus sine licentia sui Episcopi, aut non descriptus, examinatus, n. approbatus, & nominatus, ullo pacto audeat ad suscipiendos Ordines accedere. Et quòd nullus ex Ordinatis discedat, nisi Missâ finitâ, & benedictione Pontificis acceptâ.*

*G.* Nisi priùs in Examine jam quæsierit; vel aliunde cognoverit omnes confirmatos esse.

*H.* Sic enim Concilium Tridentinum *sess. 23. c. 4.* requirit, non quòd Confirmatio sit de necessitate Sacramenti Ordinis, sicut Baptismus, sed ob congruitatem; & ideo Sacramentum Ordinis validè conferri potest illi, qui non est confirmatus, uti Barbosa in loc. cit. Concil. Trid. cum plurimis docet.

*I.* Et si fortè Ordinandus sit alienus subditus, modò literas dimissorias afferat; sic enim hoc ipso, quòd ad ipsos Ordines ab Episcopo suscipiendos licentia sit concessa, etiam ad Confirmationis Sacramentum, sine quo licitè Ordines non conferun-



feruntur, licentia concessa præsumitur, uti Ludov. Engel p. r. l. i. tit. 1. §. 3. n. 22. cum Laym. c. 6. de Sacr. n. 2. docet.

K. Quod ordinariè Archidiaconus, aut is, qui officio illius fungitur, præstat.

L. Nisi per subsequens Matrimonium, aut Professionem Religiosam, aut dispensationem Pontificiam sit legitimatus; talis enim ratione originis censetur vilis, atque adeò indignus Sacris Ordinibus.

M. Quales sunt Uxorati, absolute rebaptizati, Adulti ab Hæreticis baptizati, Neophyti, publicè Pœnitentes &c.

N. Nisi aliunde de ejus scientia, aliisque qualitatibus constet; ob quam causam aliqui Religiosi vel Graduati non ampliùs examinantur.

MEMBRUM II.

DE CLERICO FACIENDO.

I. Clericus o. fieri potest etiam extra Missarum Solemnia, quocunque die, horâ, & loco. p.

O. Clericus à Græco verbo κλήρῳ, quod latinè sortem significat, dictus, quia, ut S. Hieronymus ad Nepot. ait, de sorte Domini sunt, vel quia Dominus sors, id est, pars Clericorum est: qui autem vel pars Domini est, vel Dominum partem habet, talem se exhibere debet, ut ipse possideat Dominum, & ipse possideatur à Domino: qui Dominum possidet, & cum Propheta dicit: *Pars mea Dominus*: nihil extra Dominum habere potest, cum istis enim partibus, puta auro, argento, voluptatibus, honoribus &c. Dominus pars ejus fieri non dignatur; si ergo Altari serviens de Altaris oblatione sustentor, habens victum & vestitum his contentus ero, & nudam Crucem nudus sequar.

P. Unde aliqui non improbabiler colligunt, Primam Tonсурam (sic dictam, quia per istam abscissionem Capillorum cum sacra benedictione factam via ad reliquos ordines sternitur, verusque Clericus efficitur) verum Ordinem non esse, eò quòd hi omnes ordinariè non nisi certo tempore & loco conferri possint.

II. Pro Clericis ordinandis, parentur forfices pro incidendis capillis, & bacile pro illis imponendis.

Ec



Et quilibet Ordinandorum habere debet superpelliceum suum super brachium sinistrum, & candelam in manu dextra. Et vocantur omnes tonsurandi nominatim, & sigillatim per Notarium, & quilibet respondet: *Adsum.*

III. Quibus ante Altare coram Pontifice in Faldistorio cum Mitra sedente genuflexis, Pontifex surgit cum mitra, & dicit:

*V. Sit Nomen Domini benedictum.*

*R. Ex hoc nunc & usque in seculum.*

*V. Adjutorium nostrum in nomine Domini.*

*R. Qui fecit caelum & terram.*

OREMUS.

*Fratres carissimi, Dominum nostrum JESUM Christum, pro his Famulis suis, qui ad deponendum comas capitum suorum pro ejus amore festinant, q. ut donet eis Spiritum Sanctum, qui habitum Religionis in eis in perpetuum conferret, & à mundi impedimento, ac seculari desiderio corda eorum defendat, ut, sicut immutantur in vultibus, r. ita dextra manus ejus virtutum tribuat eis incrementa, & ab omni cecitate spiritali, & humana oculos eorum aperiat, & lumen eis aeternae gratiae concedat. Qui vivit, & regnat & c.*

*Q. Ex hoc colligitur, non sine arcano mysterio Clericis comas tonderi, ut videlicet intelligat, quemadmodum nunc liberè propter DEUM crines dimittit, ita rerum quoque temporalium inordinatam curam & amorem ei abjiciendam esse.*

*R. Id est, quoad exteriorem aspectum, dum scilicet coronas in capite portare cernuntur.*

IV. Posthæc sedente Pontifice, schola inchoat, & prosequitur Antiphonam, & Psalmum.

*Tu es, Domine, qui restitues hereditatem meam mihi.*

PSAL-



PSALMUS.

Conserua me, Domine, quoniam speravi in te &c.

Repetitur tota Antiphona: Tu es, Domine &c.

V. Incepto Psalmo, Pontifex cum forficibus incidit unicuique extremitates capillorum in quatuor locis, videlicet in fronte, in occipitio, & ad utramque aurem, deinde in medio capitis aliquot crines capillorum, & in bacile deponit, & quilibet, cum tondetur, dicit:

Dominus pars hereditatis meæ, & calicis mei: tu es, qui restitues hereditatem meam mihi.

VI. Omnibus tonsis, mitrâ depositâ, surgit, Pontifex, & stans versus ad illos, dicit:

OREMUS.

Præsta, quæsumus, Omnipotens DEUS, ut hi Famuli tui, quorum hodiè comas caputum pro amore Divino deposuimus, in tua dilectione perpetuò maneant, & eos sine macula in æternum custodias. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

VII. Tunc Schola inchoat & prosequitur, Antiphonam sequentem, quâ inceptâ Pontifex sedet cum mitra.

Hi accipient benedictionem à Domino: & misericordiam à DEO salutari suo, quia hæc est generatio querentium Dominum.

PSALMUS.

Domini est terra, & plenitudo ejus &c.

Deinde repetitur tota Antiphona: Hi accipient &c. quâ finitâ surgit sine mitra Pontifex, & ad Altare conversus dicit:

OREMUS.

Et Ministri dicunt:

✠. Fle-



ψ. *Flectamus genua.*

℞. *Levate.*

Et mox ad tonsos genuflexos versus Pontifex dicit:

*Adesto, Domine, supplicationibus nostris, & hos Famulos tuos benedicere & dignare, quibus in tuo sancto nomine habitum Sacrae Religionis imponimus, ut, te largiente, & devoti in Ecclesia tua persistere, & vitam percipere mereantur aeternam. Per Christum Dominum nostrum. Amen.*

VIII. Tum Pontifex sedet cum mitra, & accipiens in manum superpellicem dicit singulis:

*Induat te Dominus novum Hominem s. qui secundum DEUM creatus est in Justitia, & Sanctitate veritatis.*

s. Conformiter scilicet Apostoli adhortationi Eph. 4. dicentis: *Hoc autem dico, & testificor in Domino, ut jam non ambuletis sicut Gentes (& Saeculares) in vanitate sensus vestri &c. Studentes deponere secundum pristinam conversationem, veterem Hominem, qui corrumpitur secundum desideria erroris, Renovamini autem Spiritu mentis vestra, & induite novum Hominem, qui secundum DEUM creatus est in Justitia & sanctitate veritatis; quae verba bene ponderare debet Clericus, atque adeo operam dare, ut opere ipso compleat, & Mundo cum veritate dicere queat, quod Juvenis quidam conversus Meretrici, cum qua peccare consueverat, obviante, & an non illam agnosceret, interroganti, ac: *Ego sum illa: subjicienti sapienter respondit dicens: Ast ego non sum ille, qui scilicet olim fueram.**

IX. Et mox imponit illud cuilibet repetendo: *Induat te &c. immittens usque ad scapulas, & immediatè trahens, si unum tantum sit superpellicem, sicque facit usque ad ultimum, qui eo taliter induitur: si verò quisque suum superpellicem habeat, singuli totaliter induuntur. Quo expedito*

finis



sine mitra surgit Pontifex, & versus ad illos dicit:

OREMUS.

Omnipotens sempiternae DEUS, propitiare peccatis nostris, & ab omni servitute saecularis habitus hos Famulos tuos emunda, ut, dum ignominiam t. saecularis habitus deponunt, tua semper in aevum gratia perfundantur: ut, sicut similitudinem coronae tuae eos gestare facimus in capitibus, sic tua virtute hereditatem subsequi mereantur aeternam in cordibus. Qui cum Patre &c.

T. Non quod per se ignominia sit saecularis habitus (cum utique & is cum summa sanctitate jungi queat) sed quod illi, qui semel Mundo, & saecularibus desideriis depositis Christum per perfectionis & imitationis studium sequi decrevit, probrosum sit; retrò respicere, & vanitates mundanas sectari.

X. Deinde sedet cum mitra Pontifex, & alloquitur illos sub his verbis:

Filii carissimi, animadvertere debetis, quod hodie de foro Ecclesiae v. facti estis, & privilegia Clericalia x. sortiti estis: cavete igitur, ne propter culpas vestras illa perdati, & habitu honesto, bonisque moribus atque operibus DEO placere studeatis, quod ipse vobis concedat per Spiritum Sanctum suum. Amen.

V. Id est, in Ecclesiasticorum numerum relati, ita ut à solo Ecclesiastico Magistratu ac Judice judicari possitis; unde privilegium Fori, Ecclesiastici scilicet, consecuti dicuntur Clerici.

X. Qualia sunt, exemptum esse à foro saeculari, tributis &c. sine Sacrilegio graviter violari non posse.

XI. Tum, suggerente Archidiacono, Ordinati redeunt ad loca sua.



## DE MINORIBUS ORDINIBUS.

I. Quatuor Minores & Ordines a. dari possunt extra Missarum Solemnia, diebus Dominicis, & Festivis duplicibus b. Sed in manè tantum.

*T.* Sic dicti, non quia non verè etiam sunt Sacramentum, sed quia non ita propinquè ad Sacramentum Eucharistiae accedunt, votumque castitatis annexum non habent, sed cum iisdem Sacramentum Matrimonii consistere possit, uti Concilium Trident. *sess. 23. de reform. c. 17.* definitum, ob quam causam etiam *non sacri* dicuntur.

*A.* Quæ vox ut rectè intelligatur, notandum est, Ordinem dupliciter accipi solere. 1. Pro quodam gradu potestate spirituali conficiendi Sacramentum Eucharistiae vel ministrandi in ordine ad illud. 2. Pro ipsa Ordinatione, seu sacro ac solemnè ritu externo, quo huiusmodi gradus seu potestas spiritualis alicui confertur; utroque modo hoc in loco intelligi potest, cum & ritus in collatione Ordinum adhiberi soliti explicentur, & potestas spiritualis per quemvis Ordinem significata conferatur.

*B.* Intellige tam de Festis Chori, quàm Fori, ut supra ex probabili sententia ostendi.

II. Ordinandi omnes ad quatuor Minores Ordines esse debent superpelliceis induti c. cum candela in manu dextra. d.

*C.* Ut ex ipsa veste discant, quanta cum puritate mentis ad Sacerdotium accedere debeant; certè S. Chrysostomus tam purum esse debere Sacerdotem existimabat, ac si in medio Angelorum choro existeret.

*D.* Ut sibi potissimum dictum credant illud Christi Luc. 12. *Sint lumbi vestri praecincti, & lucerna ardentis in manibus vestris. Ut sic luceat lux vestra (boni exempli & vitæ) coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in calis est.* Matth. 5.



DE ORDINATIONE OSTIARIORUM.

I. Pro Ostiariis ordinandis parentur claves Ecclesie f. Pontifex Clericis ordinatis surgit, & cum mitra ad sedem seu ad Faldistorium ad cornu Epistolæ revertitur, ubi depositâ mitrâ, & ad Altare conversus, oblato sibi libro, cantat primam Collectam, deinde sedet, reassumit mitram, & canatur prima Lectio g. Interim accedunt duo Capellani cum libro & candela ante Pontificem, qui sedens cum mitra, ex eo legit Lectionem ipsam. Quibus finitis surgit Pontifex, & cum mitra ad Faldistorium ante medium Altaris sibi præparatum proficiscitur, & in illo sedet renibus Altari versis; Archidiaconus vocat Ordinandos, dicens:

*Accedant, qui ordinandi sunt ad officium Ostiariorum.*

Et mox Notarius singulos nominatim vocat, & quilibet respondet. *h.*

*F.* Hæ enim sunt materia hujus Ordinis.

*G.* Si solemnis sit Missa, alioqui enim ipse eam apud Altare leget.

*H.* Adsum dicendo, quod tamen pro eo duntaxat casu intelligendum est, quo nulli primam Tonsuram acciperent; alioqui enim cum pro Tonsura jam vocati sint, non est necesse, ut iterum nominatim vocentur.

II. Omnibus in Superpelliceis cum candelis in manibus coram Pontifice genuflexis, Pontifex admonet illos, dicens:

*Suscepturi, Filii carissimi, officium Ostiariorum, videte, quæ in domo DEI agere debeatis. Ostiarium oportet percutere cymbalum, & campanam, aperire Ecclesiam,*

*Instr. IX.*

B

& Sa.



Et Sacrarium i. Et librum aperire k. ei, qui prædicat. Providete igitur, ne per negligentiam vestram, illarum rerum, quæ intra Ecclesiam sunt, aliquid depereat, certisque horis domum DEI aperiatis Fidelibus, Et semper claudatis Infidelibus. I. Studete etiam, ut, sicut materialibus clavibus Ecclesiam visibilem aperitis, Et clauditis, sic Et invisibilem DEI domum, corda scilicet Fidelium dictis vestris Et exemplis claudatis Diabolo, Et aperiatis DEO, ut divina verba, quæ audierint, corda retineant, Et opere compleant, quod in vobis Dominus perficiat per misericordiam suam.

I. Ex quo colligitur, officium Ostiariorum non esse duxat Ecclesiam aperire & claudere, ac campanas pulsare, sed etiam ea, quæ ad Ecclesiam pertinent, diligenter in Sacrarario vel alio loco custodire, ne quid depereat.

K. Quod hodie vix in usu est, nisi fortè intelligendum de Evangelii libro, ut in eodem Evangelium illi quærat a tate, quàm Cathedram asceadat.

L. Unde colligitur, levitas Veteris Testamenti, qui Janitorum officio fungebantur, figuram Ostiariorum fuisse, qui in quatuor partibus templi stabant, seduloque cavebant, ne quid immundum ingrederetur, ideoque nunquam à ministerio recedebant, uti in *l. 2. Paralip.* dicitur. Sed et ipse Christus hoc officium implevit, dum *Ioan. 2.* vendentes & ementes flagello è funiculis confecto de templo eiecit.

III. Deinde Pontifex accipit, & tradit omnibus claves Ecclesiæ, quas successivè manu dextra singulis tangant, Pontifice dicente :

*Sic agite, quasi reddituri DEO rationem pro iis rebus, quæ his clavibus recluduntur.*

IV. Posthæc Archidiaconus sive alius Archidiaconi vice fungens, ducit eos ad ostium Ecclesiæ & facit illos claudere, & aperire; tradit etiam eis funem Campanarum, faciens eos campanas pulsare;



te; m. Deinde illos reducit ad Pontificem, quibus coram Pontifice genua flectentibus stans cum mitra Pontifex versus ad ipsos ordinatos dicit:

*DEUM Patrem Omnipotentem, Fratres carissimi, suppliciter deprecemur, ut hos Famulos suos bene & dicere dignetur, quos in officium Ostiariorum eligere dignatus est; ut sit eis fidelissima cura in domo DEI diebus ac noctibus, ad distinctionem certarum horarum, ad invocandum nomen Domini, adjuvante Domino nostro JESU Christo, qui cum eo vivit, & regnat &c.*

*M. Aut certe cymbalum, quod hodie ordinariè loco campanæ pullatur.*

V. Tum, mitrâ depositâ, stans Pontifex, & conversus ad Altare dicit:

*OREMUS.*

Et Ministri subjungunt:

*Flectamus genua.*

*R. Levate.*

Et statim versus ad illos genuflexos, stans sine mitra, dicit:

*Domine sancte, Pater omnipotens, eterne DEUS, bene & dicere dignare hos Famulos tuos in officium Ostiariorum, ut inter Janitores Ecclesiæ tuo pareant obsequio, & inter Electos tuos, partem tuæ mereantur habere mercedis. Per Dominum nostrum &c. R. Amen.*

VI. Posthæc Ordinati, suggerente Archidiacono, redeunt ad loca sua.

MEMBRUM V.

DE ORDINATIONE LECTORUM.

**P**RO Lectoribus ordinandis paretur liber Lectorum.

B 2

II. Ostia-



II. Ostiariis ordinatis, Pontifex reassumptâ mitrâ, accedit ad sedem suam, vel ad Faldistorium à parte Epistolæ. Interim cantatur primum Graduale, vel primum Alleluja, si sit infra Octavam Pentecostes, & Pontifex sedens cum mitra, oblato sibi libro & candela, legit dictum Graduale, vel Alleluja. Quibus dictis surgit, depositâ mitrâ, & versus ad Altare cantat secundam Collectam. Tum sedet, reassumptâ mitrâ, & cantatur secunda Lectio. Interim accedunt duo Capellani cum libro & candela ante Pontificem, qui sedens cum mitra ex eo legit Lectionem ipsam. Quibus dictis Pontifex revertitur ad Faldistorium ante medium Altaris positum, ubi sedet cum mitra, & Lectores vocantur per Archidiaconum hoc modo:

*Accedant, qui ordinandi sunt ad officium Lectorum.*

Et mox nominantur per Notarium, ut suprâ dictum. Quibus coram Pontifice cum candelis in manibus genuflexis, Pontifex admonet eos, dicens:

*Electi Filii carissimi, ut sitis Lectores in domo DEI nostri, officium vestrum agnoscite, & implete. Potest enim DEUS, ut augeat vobis gratiam perfectionis æternæ. Lectorem siquidem oportet legere ea, quæ prædicat. & Lectiones cantare, & benedicere panem, & omnes fructus novos. Studete igitur verba DEI, videlicet Lectiones sacras, distinctè, & apertè, ad intelligentiam, & ædificationem Fidelium, absque omni mendacio falsitatis proferre, ne veritas divinarum Lectionum incuriâ vestrâ ad instructionem audientium corrumpatur. p. Quod autem ore legitis, corde credatis, atque opere compleatis; quatenus Auditores vestros verbo præcipite, & exemplo vestro docere possitis. Ideoque,*



legitis, in alto loco Ecclesie stetis, ut ab omnibus audiamini, & videamini, figurantes positione corporali vos in alto virtutum gradu debere conversari, quatenus cunctis, à quibus audimini, & videmini, celestis vite formam præbeatis, quod in vobis DEUS impleat per gratiam suam.

O. Quod videtur de Evangelio potissimum intelligendum, utpote quod solum hodie legi ex cathedra solet.

P. Per instructionem hoc loco mala instructio videtur intelligi, ita ut idem ac destructio significare videatur.

III. Deinde Pontifex accipit, & tradit omnibus Codicem, de quo lecturi sunt (quem manu dextrâ tangunt) dicens:

Accipite, & estote verbi DEI relatores, habituri, si fideliter & utiliter impleveritis officium vestrum, partem cum iis, qui verbum DEI bene administraverint ab initio.

IV. Quibus expeditis, & illis genuflexis, Pontifex stans cum mitra, versus ad eos dicit:

Oremus, Fratres carissimi, DEUM Patrem omnipotentem, ut super hos Famulos suos, quos in Ordinem Lectorum dignatur assumere, bene & dictionem suam clementer effundat, quatenus distinctè legant, quæ in Ecclesia DEI legenda sunt, & eadem operibus impleant. Per Dominum nostrum &c.

V. Tum Pontifex mitrâ depositâ stans conversus ad Altare dicit:

OREMUS.

Et Ministri subjungunt:

Flectamus genua.

¶. Levate.

B 3

Deinde



Deinde conversus ad Ordinatos genuflexos dicit sine mitra :

*Domine Sancte, Pater omnipotens, aeternae DEUS, bene ✠ dicere dignare hos Famulos tuos in Officium Lectorum, ut assiduitate Lectionum instructi sint, atque ordinati, & agenda dicant, & dicta opere impleant, ut in utroque Ecclesiae Sanctae exemplo sanctitatis suae consulant. Per Dominum &c.*

VI. Postea suggerente Archidiacono redeunt Ordinati ad sua loca.

## MEMBRUM VI.

## DE ORDINATIONE EXORCISTARVM.

I. **P**RO Exorcistis Ordinandis paretur liber Exorcismorum, cujus loco dari potest Pontificale q. vel Missale.

*℞* Id est, liber, in quo descriptae sunt caeremoniae, quas Pontifices vel Episcopi in variis consecrationibus, & ordinationibus, benedictionibusque observare debent.

II. Lectoribus ordinatis, Pontifex, reassumpta mitrâ, accedit ad sedem suam, vel ad Faldistorium, ad cornu Epistolae, ubi sedens cum mitra, oblato sibi libro & candela legit secundum graduale, vel secundum Alleluja, si sit infra octavam Pentecostes. Quo finito surgit Pontifex, deposita mitrâ, & versus ad Altare cantat tertiam Collectam. Tum sedet, reassumpta mitrâ, & cantatur tertia Lectio. Interim accedunt duo Capellani cum libro & candela ante Pontificem, qui ex eo legit lectionem ipsam. Quibus dictis revertitur ad Faldistorium ante Altare, & sedet cum mitra. Exorcistae verò vocantur per Archidiaconum modo consueto :

Accu



Accedant, qui ordinandi sunt ad Officium Exorcistarum.

Et ipsi nominantur sigillatim per Notarium, ut prius dictum est.

R. Si quidem ordinario tempore Angariorum aut Sabbati Sancti Ordines conferantur. Si enim Missa aut officium unicum habeat lectionem, tum post illam omnes quatuor Minores Ordines sine interruptione conferantur.

III. Quibus coram Pontifice cum candelis in manibus genuflexis, Pontifex admonet eos dicens:

Ordinandi, Filii carissimi, in Officium Exorcistarum debetis noscere, quid suscipitis. Exorcistam etenim oportet abjicere Dæmones, & dicere Populo, ut, qui non communicat, det locum; & aquam in ministerio fundero. Accipitis itaque potestatem imponendi manum super Energumenos, & per impositionem manuum vestrarum, gratiam Spiritus Sancti, & verbis Exorcismi, pelluntur Spiritus immundi à corporibus obsessis. Studete igitur, ut, sicut à corporibus aliorum dæmones expellitis, ita à mentibus & corporibus vestris omnem immunditiam & nequitiam ejiciatis, ne illis succumbatis, quos ab aliis vestro ministerio effugatis. Discite per Officium vestrum vitiis imperare, ne in moribus vestris aliquid sui juris inimicus valeat vindicare. Tunc etenim rectè in aliis Dæmonibus imperabitis, cum potius in vobis eorum multimodam nequitiam superatis. Quod vobis Dominus agere concedat per Spiritum suum Sanctum.

IV. Posthæc Pontifex accipit, & tradit omnibus librum, in quo scripti sunt Exorcismi, cujus loco tradi potest Pontificale, vel Missale, quem dextra manu tangunt, Pontifice dicente:

Accipite, & commendate memoria, & habete potestatem



rem imponendi manus super Energumenos, sive baptizatos, sive Catechumenos.

V. Postea verò omnibus devotè genuflexis Pontifex cum mitra stans dicit:

*DEUM Patrem Omnipotentem, Fratres carissimè supplices deprecemur, ut hos Famulos suos bene & digne dignetur, in officium Exorcistarum, ut sint Spirituales Imperatores, ad abjiciendos Dæmones de corporibus obsessis cum omni nequitia eorum multiformi. Per Unigenitum suum Filium &c.*

Tum conversus ad Altare, depositâ mitrâ, dicit:

**O R E M U S.**

Et Ministri subjungunt:

*Flectamus genua.*

*℞. Levate.*

Et mox conversus ad Ordinatos genuflexos dicit:

*Domine Sancte, Pater Omnipotens aterne DEVS, bene & digne dignare hos Famulos tuos in officium Exorcistarum, ut per impositionem manuum, & oris officium, potestatem & imperium habeant Spiritus immundos coercendi, ut probabiles sint Medici Ecclesiæ tuæ gratiâ curatio- num virtutèque cælesti confirmati. Per Dominum nostrum &c.*

VI. Posthæc suggerente Archidiacono redeunt ad loca sua.

**M E M B R U M VII.**

**DE ORDINATIONE ACO-  
L Y T H O R V M.**

I. **P**RO Acolythis x. ordinandis parentur caliculus delabrum cum cereo extincto, & urceolus vini cuius ℞. pro vino, pro Sacramento.



X. Latine *Ceroferarij* dicuntur à Cereis portandis; græce verò non malè à quibusdam *Acoluthi* appellantur ab ἀκούειν, quod sequi significat, ut vel ex nomine colligant officium suum, quod est, fideliter Sacerdoti ad Altare ministrare.

Z. Urceolus vacuus, non vino plenus & aquâ, qualis Subdiacono offertur, quia hunc in Sacrificio ipso Missæ Sacerdoti celebranti offerre soli Subdiacono velut potiori & magis immediato Ministro convenit; unde quando infra n. 3. dicitur, ad Acolythum pertinere, aquam & vinum ad Eucharistiam ministrare, hoc de remota ministracione intelligendum est, quatenus scilicet in eos vacuos debet aquam & vinum infundere, & postea eos in Sacrificio ad Altare portare, & Subdiacono offerre.

II. Exorcistis ordinatis, Pontifex, reassumpta mitrâ, accedit ad sedem suam, vel ad Faldistoriûm, ad cornu Epistolæ, ubi sedens cum mitra, oblato sibi libro & candela, legit tertium Graduale, vel tertium Alleluja, si sit infra octavam Pentecostes. Interim à Choro cantantur ipsum Graduale vel Alleluja. Quo finito surgit Pontifex, depositâ mitrâ, & versus ad Altare cantat quartam Collectam. Tum sedet, reassumpta mitrâ, & cantatur quarta Lectio. Interim accedunt duo Capellani cum libro & candelabro ante Pontificem, qui ex eo legit lectionem ipsam. Quibus dictis Pontifex revertitur ad Faldistorium ante Altare, ubi sedet cum mitra. Acolythi verò vocantur per Archidiaconum:

*Accedant, qui ordinandi sunt ad officium Acolythorum.*

Et mox nominantur per Notarium, ut suprâ.

III. Quibus coram Pontifice cum candelis in manibus genuflexis, Pontifex admonet eos dicens:  
*Suscepturi, Filii carissimi, officium Acolythorum pensate,*



sate, quod suscipitis. Acolythum enim oportet ceroferarium ferre, luminaria Ecclesie accendere, a. vinum & aquam ad Eucharistiam ministrare. Studete igitur susceptum officium dignè implere. Non etenim DEO placere poteritis, si lucem DEO manibus præsferentes, operibus tenebrarum inserviatis, & per hoc aliis exempla perfidia præbeatis. Sed sicut veritas dicit: *Lucaat lux vestra coram Hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in cælis est.* Et sicut Apostolus Paulus ait: *In medio nationis pravæ & perverse luceate sicut luminaria in Mundo verbum vitæ continentes.* Sint ergo lumbi vestri præcincti, & lucernæ ardentes in manibus vestris, ut Filii lucis sitis. Abjiciatis opera tenebrarum, & induamini arma lucis. Eratis enim aliquando tenebræ, nunc autem lux in Domino. Quæ sit verò ista lux, quam tantopere inculcat Apostolus, ipse demonstrat dicens: *Fructus autem lucis est in omni justitia, bonitate & veritate.* Estote igitur solliciti, in omni justitia, bonitate & veritate, ut & vos, & alios, & Ecclesiam DEI illuminetis. Tunc etenim in DEI Sacrificio dignè vinum suggeretis & aquam, si vos ipsi DEO Sacrificium per castam vitam & bona opera oblatis fueritis. Quod vobis Dominus concedat per Misericordiam suam.

A. Sicut olim Levitæ & Filii Aaron lucernas concinnabant, ut in tabernaculo arderent.

IV. Posthæc Pontifex accipit, & tradit omnibus candelabrum cum candela extincta, quod successive manu dextra singuli tangant, Pontifice dicente:

*Accipite ceroferarium cum Cereo, & sciatis vos ad accendenda Ecclesie luminaria mancipari in nomine Domini.* R. Amen.

V. Tunc accipit, & tradit eis Urceolum vacuam, quem



quem similiter tangere debent, dicens communiter omnibus.

Accipite urceolum ad suggerendum vinum & aquam in Eucharistiam Sanguinis Christi in nomine Domini. *R.* Amen.

Vl. Postea eis genuflexis permanentibus, Pontifex stans cum mitra versus ad eos dicit:

DEUM Patrem Omnipotentem, Fratres carissimi, suppliciter deprecemur, ut hos Famulos suos bene & dicere dignetur in ordine Acolythorum, quatenus lumen visibile manibus praferentes, lumen quoque spirituale moribus praebeant, adjuvante Domino nostro IESU Christo, qui cum eo, & Spiritu Sancto vivit & regnat DEUS per omnia secula seculorum. *R.* Amen.

Vll. Tum Pontifex ad Altare se convertens, depositâ mitrâ stans dicit:

**O REMUS.**

Et Ministri: *Flectamus genua.*

*R.* Levate.

Et mox Pontifex ad eosdem genuflexos conversus dicit:

Domine Sancte, Pater Omnipotens, aeternae DEUS, qui per IESUM Christum Filium tuum Dominum nostrum & Apostolos ejus in hunc mundum lumen tuae claritatis misisti; quique, ut mortis nostrae antiquum aboleret chirographum, gloriosissima illum crucis vexillo affigi, ac sanguinem & aquam ex latere illius pro salute generis humani effluere voluisti, bene & dicere dignare hos Famulos tuos in Officium Acolythorum, ut ad accendendum lumen Ecclesiae tuae, & ad suggerendum vinum & aquam ad conficiendum Sanguinem Christi Filii tui in offerenda Eucharistia, Sanctis Altaribus tuis fideliter subministrent.

*Accen-*



Accende, Domine, mentes eorum, & corda ad amorem gratiæ tuæ, ut illuminati vultu splendoris tui fideliter tibi in sancta Ecclesia deseruiant. Per eundem Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

## OREMUS.

Domine Sancte, Pater Omnipotens, æterne DEUS, qui ad Moysen & Aaron locutus es, ut accenderentur lucernæ in tabernaculo testimonii bene & dicere dignare hos Famulos tuos, ut sint Acolythi in Ecclesia tua. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

## OREMUS.

Omnipotens sempiterne DEUS, fons lucis, & origo bonitatis, qui per JESUM Christum Filium tuum, lumen verum, mundum illuminasti, ejusque Passionis mysterio redemisti, bene & dicere dignare hos Famulos tuos, quos in officium Acolythorum consecramus, poscentes clementiam tuam, ut eorum mentes, & lumine scientiæ illustras, & pietatis tuæ rore irriges, ut ita acceptum Ministerium, te auxiliante, peragant, qualiter ad æternam retributionem pervenire mereantur. Per eundem Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

VIII. Posthæc suggerente Archidiacono Ordinati redeunt ad loca sua.

## MEMBRUM VIII.

## DE SACRIS ORDINIBUS.

I. SACRI *b.* & Majores *c.* Ordines sunt, Subdiaconatus, Diaconatus, & Presbyteratus, ad quos ordinati omnes debent communicare, ideo parentur pro eorum numero hostiæ parvæ consecrandæ.

*B.* Et si juxta communioem sententiam etiam Minores Ordines



Ordines verum sint Sacramentum, atque adeò sub hoc respectu etiam *Sacri* meritò dicantur, hoc tamen loco pressius nomen *Sacri* accipitur pro tali Ordine, qui votum Continentiæ ex institutione Ecclesiæ annexum habet, & per quod Ordinati DEO & Ecclesiæ sic consecrantur, ut Matrimonium & Statum Laicalem in perpetuum evitare teneantur, ob quam causam ejusmodi Sacri Ordines inter impedimenta Matrimonium dirimentia numerantur.

C. Sic dicti, quia proximè ad S. Eucharistiam, à qua Ordo omnem Sanctitatem accipit, accedunt, Sacerdos quidem illam conficiendo, Diaconus etiam dispensando, Subdiaconus vasa sacra & materiam subministrando; & ideo ex his Ordinibus nunquam plures simul eodem die, ut in Minoribus fieri consuevit, conferuntur, sed & certa etiam interstitia ordinariè observari præcipiuntur, tum ut majori reverentia & præparatione ad eos accedatur; tum, ut tanti ministerii gratia magis æstimetur; tum ut Ordo jam susceptus exerceatur, antequam, altior suscipiatur, & ad illum promerendum pietatis & virtutum merita augeantur.

MEMBRUM IX.

DE ORDINATIONE SUB-  
DIACONI.

I. **P**ro Ordinatione Subdiaconorum *d.* parentur calix vacuus *e.* cum Patena superposita *f.* Urceoli cum manutergio, & liber Epistolarum. *g.*

*D.* Sic dicti, quia inferiores sunt Diacono, eisque instrumenta ministrant, per quæ serviat Diaconus Presbytero.

*E.* Quæ est partialis materia hujus Ordinis, & materiam Presbyteratus ex hoc capite distinguit à Subdiaconatus materia, quòd Presbytero calix vino instructus, non item Subdiacono offeratur.

*F.* Quæ itidem ob eandem causam vacua esse debet.

*G.* Qui est altera partialis materia hujus Ordinis juxta communem sententiam.

II. Aco-



II. Acolythis ordinatis, Pontifex reassumpta mitrâ, accedit ad sedem suam, vel ad faldistorium ad cornu Epistolæ, ubi sedens cum mitrâ, oblato sibi libro, & candela, legit quartum Graduale, vel quartum *Alleluja*, si sit infra octavam Pentecostes; interim à Choro cantatur ipsum Graduale, vel *Alleluja*. Quo finito, surgit Pontifex, deposita mitrâ, & vertitur ad Altare cantat quintam Collectam. Tum sedet, reassumptâ mitrâ, & cantatur quinta Lectio. Interim accedunt duo Capellani cum libro, & candela ante Pontificem, qui ex eo legit lectionem ipsam. Quibus dictis Pontifex revertitur ad sedem suam ante medium Altaris, & Archidiaconus versus ad ordinandos dicit:

*Accedant, qui ordinandi sunt Subdiaconi.*

Et Notarius unumquemque illorum vocat dicens:

N. Ad titulum Ecclesiæ. N. *h.*

N. Ad titulum Patrimonii sui. *i.*

Frater N. Professus Ordinis N. ad titulum *Papertatis. k.*

Et sic de aliis, & quilibet vocatus dicit. *Adsum* & accedit versus Episcopum.

Debet autem quilibet ordinandorum in Subdiaconum indutus esse Amictu, non tamen super caput. *l.* Albâ & Cingulo, habere Manipulum in manu sinistra. *m.* Tunicellam *n.* super brachio sinistro, & candelam in manu dextra.

*H.* Tituli loco hinc intelligitur causa vel medium, quo quis se per totam vitam honestè sustentare queat, unde communiter hodie *Titulus Mensa* vocari solet. Per Ecclesiam autem propriè loquendo Beneficium Ecclesiasticum intelligitur, uti expressè Concilium Tridentinum sess. 21. de re



form. c. 2. definit decernens, ne quis deinceps sæcularis Clericus, quamvis aliàs idoneus, moribus, scientia, & ætate, ad sacros Ordines promoveatur, nisi priùs legitimè constet, eum Beneficium Ecclesiasticum, quod sibi ad victum honestum sufficiat, pacificè possidere.

I. Quo nomine intelliguntur bona propria Clerici, sive illa à Parentibus acceperit, sive alio quocunque titulo legitimo compararit, dummodo sufficiant ad Clerici ordinandi perpetuam sustentationem. De quo titulo sic iterum Concilium Tridentinum sess. 21. c. 2. statuit. *Patrimonium verò vel Pensionem obtinentes ordinari posthac non possint, nisi illi, quos Episcopus judicaverit assumendos pro necessitate vel commoditate Ecclesiarum suarum, eo quoque priùs respecto, Patrimonium illud vel Pensionem verò ab illis obtineri, quaque à se alienare, vel abdicare non valeant, nisi aliunde ostendant se habere, unde vivere possint.*

K. Sive Professionis in approbata Religione; nam qui ejusmodi Religionem validè sunt professi, sine alio titulo ad sacros Ordines promoveri possunt, cum talis Religio alere teneatur Religiosum, atque adeò Professio loco tituli Beneficii accipiat, ut ex c. 1. disp. 70. colligitur.

III. Omnibus autem in Subdiaconos ordinandis competentibus spatio coram Pontifice stantibus, Pontifex cum mitra sedens admonet eos dicens:

*Filii Dilectissimi, ad sacrum Subdiaconatus Ordinem promovendi, iterum atque iterum considerare debetis, attentè, quod onus hodie ultrò appetitis. Hactenus enim liberi l. estis, licetque vobis pro arbitrio ad sæcularia vota transire; quòd si hunc Ordinem susceperitis, amplius non licebit à proposito resilire, sed DEO, cui servire regnare est, perpetuò famulari, & castitatem illo adjuvante servare oportebit, in, atque in Ecclesiæ Ministerio semper esse mancipatos. Proinde dum tempus est, cogitate; & si in sancto proposito perseverare placet, in nomine Domini huc accedite.*

L. A voto seu promissione castitatis servandæ.

M. Unde



M. Unde colligitur, Subdiaconos hoc ipso, quòd ordinantur Subdiaconatus suscipiunt, implicitè castitatem vovere.

IV. Illis tunc accedentibus, & eorum Pontifice genuflexis, Archidiaconus vocat ceteros ordinandos dicens:

*Accedant, qui ordinandi sunt Diaconi & Presbyteri.*

V. Quibus accedentibus, Archidiaconus ordinat eos, videlicet Diaconandos paratos Amictu, alba, cingulo, & manipulo, stolam in manu sinistra, dalmaticam super brachium sinistrum, & candelam in manu dextra tenentes, contra cornu Epistolæ Altaris, faciebus Altari versis; & Presbyterandos paratos amictu, alba, cingulo, manipulo, stola, in modum Diaconi, planetam super brachium sinistrum, & candelam dextra tenentes contra faciem Pontificis, ac medium Altaris, faciebus similiter Altari versis. Quibus sic ordinatis, Pontifex mitram in capite tenens procumbit super faldistorium in superiori gradu sive plano altaris paratum, & omnes Ordinandi in locis super tapetia prosternunt se; Ministri verò, & alii astantes genuflectunt, & schola in choro Litanias, choro respondente; vel si officium fiat sine cantu, Pontifex dicit Ministris & Capellanis respondentibus.

*Kyrie eleison &c.*

Postquam autem dictum fuerit in Litanis,

*Ut omnibus Fidelibus defunctis &c.*

surgit Pontifex cum mitra ab accubitu, & se ad Ordinandos vertens, & baculum Pastoralem in manu sinistra tenens, Ordinandis prostratis manentibus dicit:

*Ut hos Electos bene & dicere digneris.*



Ut hos Electos bene ✠ dicere, & sancti ✠ ficare digneris.

Ut hos Electos bene ✠ dicere, sancti ✠ ficare, & conse ✠ crare digneris.

Tum iterum super Faldistorium procumbit, schola perficiente Litanias, Ut nos exaudire digneris, usque ad finem. Quibus finitis Pontifex surgens cum mitra sedet super Faldistorium ante medium Altaris, & Archidiaconus dicit alta voce:

Recedant in partem, qui ordinandi sunt Diaconi & Presbyteri.

VI. Quibus ad aliquem locum idoneum, unde Pontificem celebrantem videre possint, transeuntibus, ad ordinationem Subdiaconorum proceditur. Illis itaque coram Pontifice per ordinem in modum coronæ genuflexis, Pontifex admonet eos, dicens:

Adepturi, Filii carissimi, officium Subdiaconatus, sedulo attendite, quale Ministerium vobis traditur. Subdiaconum enim oportet aquam ad Ministerium Altaris preparare, n. Diacono ministrare, o. pallas Altaris & corporalia abluere; Calicem & patenam in usum Sacrificii eidem offerre. Oblationes, quæ veniunt in Altare, panes propositionis p. vocantur: de ipsis oblationibus tantum debet in Altari poni, quantum Populo sufficere, ne aliquid putridum in sacrario remaneat. Palla, quæ sunt in substratorio Altaris, in alio vase debent lavari, & in alio corporales palla. q. Ubi autem corporales palla lotæ fuerint, nullum aliud linteamen debet lavari, ipsaque lotionis aqua in baptisterium r. debet vergi. Studete itaque, ut ista visibilia Ministeria, quæ diximus, nitide & diligentissime complentes, invisibilia

Instruct. IX.

C

horum



horum exemplo perficiatis s. Altare quidem sancta Ecclesia est ipse Christus, teste Joanne, qui in sua Apocalypsi altare aureum se vidisse perhibet, stare ante thronum, quo, & per quem oblationes Fidelium DEO Patri consecrantur. Cujus Altaris pallæ & corporalia sunt membra Christi, scilicet Fideles DEI, t. quibus Dominus quasi vestimentis pretiosis circumdatur, ut ait Psalmista Dominus regnavit, decorem inducus est. Beatus quoque Joannes in Apocalypsi vidit Filium hominis præcinctus zonâ aureâ, id est, Sanctorum catervâ. Si itaque humana fragilitate contingat, in aliquo Fideles maculari, præbenda est à vobis aqua caelestis doctrinæ, quâ purgati ad ornamentum Altaris & cultum divini Sacrificii redeant. Estote ergo tales, qui Sacrificiis divinis & Ecclesie DEI, hoc est, Corpori Christi, dignè servire valeatis in vera & Catholica fide fundati, quoniam, ut Apostolus, omne, quod non est ex fide, peccatum schismaticum est, & extra Unitatem Ecclesie est. ideo si usque nunc fuistis tardi ad Ecclesiam, amodò beris esse assidui. x. Si usque nunc somnolenti, amodò vigiles. Si usque nunc ebriosi, amodò sobrii. Si usque nunc inhonesti, amodò casti. Quod ipse vobis præstare dignetur, qui vivit & regnat DEUS in sæcula sæculorum.

N. Id est, Diacono in Altari porrigere; nam infundens vinum & aquam in urceolos, & ad Altare portare, ad Accipiens lythos spectat, ut ex præcedenti §. colligitur.

O. Scilicet in Missæ Sacrificio, dum illi librum Evangeliorum tenet, Calicem ad Altare portat, vinum infundit & aquam &c.

P. Oblationum nomine hoc loco parvæ hostiæ, quæ Laicis distribuuntur in communiōe, intelliguntur, quales panes propositionis vocantur, eò quòd perinde ut olim docentur



veteri Testamento DEO offerri, & in Altari collocari soleant, ut Populo postea distribuantur.

¶ Quæ distinctio propterea fieri videtur, quòd Corporales Pallæ immediatè sacrum Corpus Christi, aut calicem Sanguine Christi implerum contingant, non item Mappæ Altaris, unde has etiam Laicis, non item illas licet attingere.

R. Seu Piscinam sacram, in quam etiam aliæ ejusmodi aquæ rerum benedictarum contactu consecratæ infundi solent.

S. Invisibilia tunc perfici dicuntur, si sub applicatione aut porrectione materialium & visibilium rerum, ac variarum ceremoniarum exercitio piæ cogitationes & affectus, pro quibus materia per sequentia verba subministratur, eliciantur.

T. Seu Christiani, qui, quia præ cæteris veram fidem profitentur, *Fideles DEI* quoque ante alios vocari promerentur.

V. Id est, peccato aliquo, quod verè macula animæ dicitur, scædari contingat.

X. Quia, sicut nunc per sacri Ordinis susceptionem DEO immobilitè sint consecrati, ita decet pariter, divinis potentissimè laudibus, aliisque functionibus spiritualibus se totum impendere, ut, sicut Fabri fabrilis tractant, ita Ecclesiastici negotiis ad Ecclesiam & DEI cultum pertinentibus occupentur.

VII. Deinde Pontifex accipit, & tradit Calicem vacuum cum patena vacua superposita & quem successivè manu dextera singuli tangunt, a. Pontifex dicente:

*Videte, cujus Ministerium vobis traditur, ideo vos admoneo, ut ita vos exhibeatis, ut DEO placere possitis.*

2. Hæc enim est materia saltem partialis hujus Ordinis.

4. Ex quo loco licet colligi videatur, sufficere, si solus Calix tangatur, communiùs tamen & tutiùs Filiarius & alii innocentiam patenam tangi.



VIII. Et Archidiaconus accipit , & tradit ei urceolos cum vino & aqua, ac bacile b, cum manutergio, quæ omnia similiter tangere debent. Postea surgit Pontifex, & versus ad Populum stans cum mitra dicit :

*Oremus DEUM, ac Dominum nostrum, Fratres carissimi, ut super hos servos suos, quos ad Subdiaconatus officium vocare dignatus est, infundat bene & dictionem suam & gratiam, ut in conspectu eius fideliter seruitores, predestinata Sanctis præmia consequantur, qui cum eo vivit & regnat in unitate Spiritus sancti DEUS, per omnia sæcula sæculorum.*

*B. Seu vasculum ad aquam ex lotionem manuum defluentem excipiendam ordinatum.*

*C. Quæ tamen traditio & tactio non est materia huius Ordinis, cum nec ab Episcopo fiat, nec sit unum ex præcipuis muneribus Subdiaconi, ac propterea etiam nullam specialem formam annexam habeat.*

IX. Tum depositâ mitrâ conversus ad Altare Pontifex dicit :

**OREMUS.**

Et Ministri : *Flectamus genua.*

*R. Levate.*

Et mox Pontifex versus ad Ordinandos genuflexus dicit sine mitrâ :

*Domine sancte, Pater omnipotens, æterne DEUS, bene & dicere dignare hos Famulos tuos, quos ad Subdiaconatus officium eligere dignatus es, ut eos in Sacramento tuo sancto strenuos sollicitosque celestis militia instruas excubitores, sanctisque Altaribus tuis fideliter subministrarent, & requiescat super eos Spiritus Sapientiæ, & Intellectus, Spiritus Consilii & Fortitudinis, Spiritus Scientiæ & Pietatis, & repleas eos Spiritu Timoris tui, &*



in Ministerio Divino confirmes, ut obedientes facti ac dicto parentes tuam gratiam consequantur. Per Dominum &c.

X. Tum Pontifex sedens, acceptâ mitrâ, Amictum d. qui in collo Ordinandorum jacet, imponit super caput singulis, dicens:

*Accipe Amictum, per quem designatur castigatio vocis, e. in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. R. Amen.*

D. Ab amictu dictum, quia caput aut collum potius amicit; unde velum super faciem Christi in Passione positum repræsentat.

E. Ut nempe multiloquium, & omnem in verbis scurrilitatem, & clamorose loquendi modum fugiat, petrusque monitum S. Pauli sequatur 2. Tim. 2. dicentis; *Tu autem loquere, quæ decent.*

XI. Tum immittit Manipulum in sinistrum brachium cuilibet, dicens:

*Accipe Manipulum, per quem designantur fructus bonorum operum f. in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. R. Amen.*

F. Ob hanc enim causam brachio imponitur, ut ad laborandum se per illa Sponsi Cant. 8. verba excitari existimet Subdiaconus: *Pone me, ut signaculum super cor tuum: ut signaculum super brachium tuum.*

XII. Posthæc induit quemlibet tunica g.; & si tantum unica sit, immittit illam cuilibet solum usque ad scapulas, ac retrahens postremum totaliter induit, cuilibet dicens:

*Tunica jucunditatis, h. & indumento lætitiæ induat te Dominus, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. R. Amen.*



G. Id est, Dalmaticâ, sic dicta, quia in Dalmatia reperta, uti Gavantus p. c. tit. 19. n. 4. lit. n. ex Alcuino refert.

H. Significat hæc Dalmatica lætitiâ, quia sicut illis diebus, quibus lætiores esse solemus, variâque Festa celebramus, pulchriores plerumque vestes induimus, ita Ecclesiæ quæ quoque festivis duntaxat diebus ejusmodi Dalmaticas lætitiâ significandam usurpari concedit.

XIII. Postea accipit, & tradit omnibus libris Epistolarum *i.* manu dextera ipsum simul tangentibus, dicens:

*Accipite librum Epistolarum, & habete potestatem legendi eas in Ecclesia sancta DEI tam pro vivis, quam pro defunctis, k. in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. R. Amen.*

*i.* Unde hic liber est altera partialis materia hujus Ordinis, utpote cujus contactus requiritur, & qui ab ipso Episcopo porrigitur, & propriam formam habet.

*k.* Id est, tam in Missa pro vivis, quàm pro defunctis, ut ei solita; nam extra Missam legi non solet hodie Epistola.

XIV. Omnibus expeditis, suggerente Archidiacono, ordinati redeunt ad sua loca, unus tamen de noviter ordinatis, tunicâ indutus, Epistolam dicet suo tempore. *l.*

*l.* Id est, post Collectas dictas ordinario modo.

## MEMBRUM X.

## DE ORDINATIONE DIACONI.

I. **S**ubdiaconis ordinatis, Pontifex reassumpto mitrâ, accedit ad sedem suam vel Faldistorium ad cornu Epistolæ, ubi sedens cum mitra, oblato sibi libro & candela legit hymnum, *Benedictus es*, vel *Alleluja* cum versu *Benedictus es*, si sit in festo Octavam Pentecostes. Interim cantatur à choro dictum



dius hymnus, vel Alleluja cum suo versu, ut supra. Quo finito surgit Pontifex, depositâ mitrâ, & versus ad Altare dicit in competenti tono, *Gloria in excelsis DEO*, si sit infra Octavam Pentecostes, quod dum à choro perficitur, sedet cum mitrâ. Quo finito, depositâ mitrâ, surgit, & versus ad Populum dicit: *Pax vobis*: vel *Dominus vobiscum*, si *Gloria in excelsis* non sit dicendum; & conversus ad Altare cantat Orationem Missæ diei cum Oratione pro ordinatis, & ordinandis sub uno *Per Dominum nostrum &c.* videlicet:

ORATIO.

*Exaudi, quæsumus Domine, supplicum preces, & devoto pectore tibi famulantes perpetua defensione custodi, ut nullis perturbationibus impediti, liberam servitutem tuis semper exhibeamus officiis. Per Dominum &c.*

II. Finita oratione sedet Pontifex cum mitrâ, & oblato sibi libro & candela legit Epistolam. Interim per unum ex Subdiaconis noviter ordinatis cantatur Epistola, quâ finitâ, surgit Pontifex, & accedit ad Faldistorium ante Altare cum mitrâ, & ibi sedet. Promovendi verò ad Ordinem Diaconatus per Archidiaconum vocantur:

*Accedant, qui ordinandi sunt ad Diaconatum.*

III. Et mox singillatim nominantur per Notarium, nulla tamen facta mentione de titulo. Eis igitur Amictu, Albâ, Cingulo, & Manipulo paratis, ac Stulam in sinistra manu, & candelam in dextera, ac Dalmaticam super brachium sinistrum tenentibus, & in modum coronæ coram Pontifice genuflexis, Archidiaconus offerens illos Pontifici dicit:



Reverendissime Pater, postulat sancta Mater Ecclesia Catholica, ut hos presentes Diaconos ad onus Diaconii ordinaretis.

Pontifex interrogat, dicens:

Scis illos dignos esse?

Respondet Archidiaconus:

Quantum humana fragilitas nosse sinit, & scio, & confidam, quod sufficienter ipsos dignos esse ad hujus onus officii.

Et Pontifex dicit; Deo gratias.

M. Id est, Ministerii, quod officium quasi per Antiochiam convenit Diacono, velut principali ministro Presbyteri.

IV. Et ad eorum ordinationem procedit. In primis Pontifex cum mitra sedens Clero & Populo annuntiat, dicens:

Auxiliante Domino DEO & Salvatore nostro IESU Christo, eligimus hos presentes Subdiaconos in Ordine Diaconii. Si quis habet aliquid contra illos, pro DEO & propter DEUM cum fiducia exeat, & dicat; verum tamen memor sit conditionis sue. n.

N. Videlicet, an sit sufficienti notitia, aliisque qualitatibus ad fidem faciendam requisitis instructus.

V. Et factâ aliquali morâ, Pontifex convertens Sermonem suum ad Ordinandos, admonet eos dicens:

Provehendi, Filii dilectissimi, ad Leviticum o. Ordinem, cogitate magnopere, ad quantum gradum Ecclesie ascenditis. Diaconum enim oportet ministrare Altare, baptizare, & predicare. Sanè in veteri lege duodecim una tribus Levi electa est, qua speciali decoratione tabernaculo DEI, ejusque Sacrificiis ritu perpetuo deserviret. Tanta dignitas ipsi concessa est, quod nulli



nisi ex eius stirpe, ad divinum illum cultum & officium ministraturus assurgeret; adeo ut grandi quodam privilegio hereditatis, & Tribus Domini esse mereretur, & dici: quorum hodie, Filii dilectissimi, & nomen, & officium tenetis; p. quia in tabernaculum testimonii, id est, Ecclesie DEI, eligimi in Levitico officio, q. quae semper in procinctu posita, incessabili pugna contra inimicos dimicat; r. unde ait Apostolus: Non est nobis colluctatio adversus carnem & sanguinem, sed adversus Principes & Potestates, adversus Mundi Rectores tenebrarum harum; contra spiritualia nequitia in caelestibus. Quam Ecclesiam DEI veluti tabernaculum portare, & munire debetis ornatu sancto, s. predicatu divino, exemplo perfecto. Levi quippe interpretatur additus sive assumptus. Et vos, Filii dilectissimi, qui ab hereditate paterna nomen accipitis, estote assumpti à carnalibus desideris, à terrenis concupiscentiis, quae militant adversus animam; estote nitidi, puri, mundi, casti, sicut deceat Ministros Christi, & dispensatores Mysteriorum DEI, ut digne addamini ad gradum Ecclesiastici gradus; ut hereditas & tribus amabilis Domini esse mereamini. Et quia Commistri & Cooperatores estis Corporis & Sanguinis Domini, estote ab omni illecebra carnis alieni, sicut ait Scriptura: Mundamini, qui fertis vasa Domini. Cogitate beatum Stephanum merito praecipua castitatis ab Apostolis ad officium istud electum. Curate, ut, quibus Evangelium ore annunciatis, vivis operibus exponatis, ut de vobis dicatur: Beati pedes evangelizantium pacem, evangelizantium bona. Habete pedes vestros calceatos Sanctorum exemplis, in preparatione Evangelii pacis. Quod vobis Dominus concedat per gratiam suam.



O. Nam sicut olim Levitæ erant specialiter ordinari ad cultum DEI promovendum, & Sacrificia cum Sacerdotibus offerenda, ita & Diaconi hodie eliguntur, & Presbyteros in Sacrificio Missæ offerendo, aliisque spiritualibus officiis juvent.

P. Hinc etiam hodie vulgari nomine Levitæ vocantur; imò & Ecclesia in Officio SS. Stephani & Laurentii hoc nomine utitur.

Q. Tantò majori cum honore & gloria, quantò laudabilius est, ad dignitatem aliquam ob propria merita & virtutes promoveri, quàm hæreditaria & naturali successione eandem obtinere.

R. Hinc terribilis ut castrorum acies ordinata merito dicitur.

S. Virtutum scilicet, & vera vitæ sanctitate.

VI. Deinde si non sint ordinati Subdiaconi, ordinandi omnes prosternunt se, ubi genuflectebant, & Pontifice ante Faldistorium suum genuflectente, dicuntur Litanæ, & Ordinandi per Pontificem benedicuntur, prout supra in ordinatione Subdiaconi dictum est. Posthæc Ordinandis ab accubito surgentibus, genuflexis tamen manentibus, Pontifex sedens in Faldistorio cum mitra, intelligibili voce alloquitur Clerum & Populum, dicens:

*Commune votum communis oratio prosequatur, ut huiusmodi Ecclesia prece, qui ad Diaconatus Ministerium preparantur, Levitica benedictionis ordine clarescant, & spirituali conversatione præfulgentes, gratia sanctificationis eluceant, præstante Domino nostro IESU Christo, qui cum Patre &c.*

VII. Deinde surgens cum mitra Pontifex stans versus ad Ordinandos dicit, alta voce legendo:

*Oremus, Fratres dilectissimi, DEUM Patrem omnipotentem, ut super hos Famulos suos, quos ad officium Diaconatus*

*conatus*



conatus dignatur assumere, benedictionis sua gratiam  
clementer effundat, eisque consecrationis indulta propitius  
dona conservet, & preces nostras clementer exaudiat,  
ut, qua nostro gerenda sunt Ministerio, suo benignus pro-  
sequatur auxilio, & quos sacris Mysteriis exequendis  
pro nostra intelligentia credimus offerendos, sua bene-  
dictione sanctificet, & confirmet. Per eundem unigeni-  
tum Filium suum Dominum nostrum **JESUM** Chri-  
stum, qui cum eo & Spiritu sancto vivit, & regnat Deus,

Per omnia secula seculorum.

R. Amen.

Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

Sursum corda.

R. Habemus ad Dominum.

Gratias agamus Domino DEO nostro.

R. Dignum & justum est.

Verè dignum & justum est, æquum & salutare, nos  
tibi semper & ubique gratias agere, Domine sancte, Pater  
omnipotens, æterne DEUS, honorum dator, Ordini-  
numque distributor, atque Officiorum dispositor, qui in te  
manens innovas omnia, & cuncta disponis, per Verbum,  
Virtutem, Sapientiámque tuam, **JESUM** Christum  
Filium tuum Dominum nostrum sempiterna providen-  
tia præparas, & singulis quibusque temporibus aptanda  
dispensas, cujus corpus Ecclesiam videlicet tuam cœle-  
stem gratiarum varietate distinctam, suorúmque con-  
nexam distinctione membrorum, per legem mirabilem  
totius compaginis unitam, in augmentum templi tui cre-  
scere, dilatarique largiris, sacri muneris servitutem tri-  
nis gradibus Ministrorum tuorum nomini tuo militare  
constituens, electis ab initio Levitæ Filiis, qui in mysticis  
oper. 1 =



operationibus domus tua fidelibus excubiis permanentes, hereditatem benedictionis aeterna sorte perpetua possiderent. Super hos quoque Famulos tuos, quos sumus, Domine, placatus intende, quos tuis sacris Altaribus servituros in officium Diaconatus suppliciter dedicamus. Et nos quidem tanquam homines, divini sensus, & summationis ignari, horum vitam, quantum possumus, estimamus; te autem, Domine, quae nobis ignata sunt, non transeunt, te occulta non fallunt. Tu cognitor es secretorum, tu scrutator es cordium. Tu horum vitam celestis poteris examinare iudicio, quo semper praevaleres, & admissa purgare, & ea, quae sunt agenda, concedere.

VII. Hic solus Pontifex manum dexteram extendens ponit super caput cuilibet ordinando, & nullatenus alius, quia non ad sacerdotium, sed ad ministerium consecrantur, dicens singulis:

*Accipite Spiritum Sanctum, ad robur, & ad resistendum Diabolo, & tentationibus eius in nomine Domini.*

VIII. Postea prosequitur in primo tono, extensam manum dexteram tenens usque in finem Praefationis.

*Emitte in eos, quos sumus, Domine, Spiritum tuum, qui in opus ministerii tui fideliter exequendi septiformis gratiarum tua munere roborentur. Abundet in eis totius formae virtutis, auctoritas modesta, pudor constans, innocentia puritas, & spiritualis observantia disciplina. In moribus eorum praecepta tua fulgeant, ut sua castitatis exemplo imitationem sanctam plebs acquirat, & bonum conscientiae testimonium praesentis in Christo firmi & stabiles perseverent, dignisque successibus de inferiori gradu per gratiam tuam capere potiora mereantur. Per eundem &c.*

IX. Post



IX. Posthæc Pontifex sedens cum mitra, cuilibet ordinando ante se genuflexo stolam, quam singuli in manu habent, imponit successivè super humerum, sinistrum dicens:

Accipe stolam ✠ candidam de manu DEI; adimple ministerium tuum, potens est enim DEUS, ut augeat tibi gratiam suam. Qui vivit &c.

Faciens super quemlibet eorum signum Crucis, & Ministri reflectant capita stolæ, & alligent sub brachio dextro. Posthæc Pontifex accipiens Dalmaticam induit eâ quemlibet successivè usque ad humeros, & sic fit usque ad ultimum, quem eâ totaliter induit, & hoc si una sit Dalmatica. Si verò quilibet suam habet, tunc singulos suâ totaliter induit dicens cuilibet:

Induat te Dominus indumento salutis, & vestimento lætitiæ, & dalmaticâ justitiæ circumdet te semper in nomine Domini. R. Amen.

X. Postremò Pontifex accipit, & tradit omnibus librum Evangeliorum, i. quem manu dextrâ tangunt, dicens:

Accipite potestatem legendi Evangelium in Ecclesia DEI tam pro vivis, quàm pro defunctis. In nomine Domini. R. Amen.

Quo facto Pontifex stans, & ad Altare conversus dicit sine mitra.

OREMUS.

Et Minister: Flectamus genua.

R. Levate.

Et vertens se ad ordinatos dicit:

Exaudi, Domine, preces nostras, & super hos Famulos tuos Spiritum bene ✠ dictionis emitte, ut celesti munere ditati,



ditati, & tuæ majestatis gratiam possint acquirere, & bene vivendi aliis exemplum præbere. Per Dominum &c.

## OREMUS.

Domine Sancte, Pater Fidei, spei, & gratiæ, & profectuum remunerator, qui in cælestibus & terrenis Angelorum ministeriis ubique dispositis, per omnia elementa voluntatis tuæ diffundis effectum, hos quoque Famulos tuos spirituali dignare illustrare affectu, ut tuis obsequiis expediti, sanctis Altaribus tuis ministri puri accrescant, & indulgentiâ tuâ puriores, eorum gradu, quos Apostoli tui in septenarium numerum beato Stephano Duce ac prævio, Spiritu Sancto Authore, elegerunt, digni existant, & virtutibus universis, quibus tibi servire oportet, instructi tibi complaceant. Per Dominum &c.

T Qui proinde cum ipsa impositione manus rectè materia hujus Sacramenti ab Authoribus dicitur.

XI. Deinde cùm tempus fuerit, aliquis de noviter ordinatis dalmatica indutus Evangelium dicit. Ordinati autem statim, suggerente Archidiacono, redeunt ad loca sua.

## MEMBRUM XI.

## DE ORDINATIONE PRESBYTERI.

I. **P**ro ordinatione Presbyterorum v. parentur oleum Catechumenorum, Calix cum vino & aqua, Patena & hostia desuper posita; medulla panis, & bacile cum buccali pro manibus abluendis, quas singuli ad suas mappulas extergunt.

V. Quod nomen Græcè *Seniorem* significat, ut vel ex ipso suo nomine discant Sacerdotes, non tam annorum & ætatis, quàm morum, sapientiæque canitiem & maturitatem procurare, levitando videlicet omnia levia, scurrilia, & Sacerdotii majestate indigna colloquia, vel contubernia,

II. Dia-



II. Diaconis ordinatis, Pontifex ad sedendum in sede sua vel faldistorio, in plano juxta cornu Epistolæ accedit, & cantatur Tractus usque ad ultimum versum exclusivè, vel si sit intra octavam Pentecostes, Tractus & sequentia usque ad ultimum versum exclusivè. Interim accedunt duo Capellani cum libro & candela ante Pontificem, qui ex eo legit ipsum Tractum, & sequentiam usque ad ultimum versum exclusivè. Deinde Pontifex cum mitra revertitur ante Altare, ubi sedet super faldistorium. Tunc Archidiaconus vocat. x. Ordinandos voce intelligibili dicens:

*Accedant, qui ordinandi sunt ad ordinem Presbyteratus.*

Et mox nominatim leguntur per Notarium, prout supra dictum est, nullam tamen de titulo facta mentione.

Tunc illi more Diaconorum parati, amictu, albâ, cingulo, stolâ & manipulo, tenentes planetas super brachium sinistrum complicatas, & in manu dextra candelas ac mappulas albas pro ligandis manibus ad Pontificem accedunt, & coram eo in modum coronæ se disponunt.

X. Quæ vocatio significat, neminem à seipso Sacerdotium assumere, neminem ex favore nominari, neminem non vocatum à DEO ultro ingerere se debere; non enim quisquam sibi sumit honorem (Sacerdotii) sed qui vocatur à DEO tanquam Aaron, quemadmodum monet Apostolus. Hebr. 5.

III. Tunc Archidiaconus præsentat & ordinandos Pontifici dicens:

*Reverendissime Pater, postulat sancta Mater Ecclesia Catholica, ut hos præsentés Diaconos ad onus Presbyterii ordinetis.*

E:



Et Pontifex interrogat dicens:

Scis illos esse dignos?

Respondet Archidiaconus,

Quantum humana fragilitas nosse finit, & scio, & iustificor ipsos dignos esse ad hujus onus officii.

Pontifex dicit: Deo gratias, & annuntiat Clero ac Populo dicens:

Quoniam, Fratres carissimi, rectori navis, & navigii deferendis eadem est vel securitatis ratio, vel communis timoris; par eorum debet esse sententia, quorum caput communis existit. Neque enim fuit frustra à Patribus institutum, ut de electione illorum, qui ad regimen Altaris adhibendi sunt, consulatur etiam Populus. a. quia de eorum re & conversatione presentandi, quod nonnunquam ignoratur à pluribus, scitur à paucis; & necesse est, ut facilius ei quis Obedientiam exhibeat Ordinato, cui assensum præbuit ordinando. Horum siquidem Diaconorum in Presbyteros, auxiliante Domino, ordinandorum conversatio (quantum mihi videtur) probata & DEO placita existit, & digna, ut arbitror, Ecclesiastici honoris augmento. Sed ne unum fortassis, vel paucos, aut decipiat assensio, vel fallat affectio, sententia est expetenda multorum. Itaque quid de eorum actibus aut moribus noveritis, quid de meritis sentiatis, libera voce pandatis, & his testimoniis Sacerdotii magis pro merito, quam affectione aliquam tribuatis. Si quis igitur aliquid habet contra illos, præsertim DEO, & propter DEUM, cum fiducia exeat, & dicat: Verumtamen memor sit conditionis suæ.

2. Quæ presentatio sit nomine Ecclesiæ, cujus solius ordinandos presentare Pontifici, qui vices DEI gerit, à quo omnis, ut antè dictum est, vocatio & electio fieri solet, ac quæ adeò nemo eidem presentari debet, nisi quem DEUS electus gerit.



4. Quia ex Apostoli sententia 1. Tim. 3. oportet illum testimonium habere bonum ab his, qui foris sunt, id est, extra Ecclesiam, (ut sunt Infideles) aut Clerum, ut sunt Laici Christiani. Unde & in prima ordinatione Diaconorum jam Apostoli delectum & præsentationem Populo reliquerunt dicentes: *Considerate* (id est, eligite) *viros boni testimonii septem, plenos spiritu sancto*, Act. 6. idque deinceps semper observatum fuisse, ut in consecratione Episcoporum & Presbyterorum Populi approbatio & consensus requireretur, passim Historiæ Ecclesiasticæ scriptores testantur; cujus rei causam rectè Pontificale præter alias hanc etiam assignat, ne, si Pastor Populo invito obtrudatur, eidem subdi reculent, aut agere vocem illius audiant, aut ab ingrata manu salutis remedia perverto & alieno animo in perniciem animarum suscipiant.

IV. Postea Pontifex, factâ aliquâ morâ, convertens sermonem suum ad ordinandos, admonet eos dicens:

*Consecrandi, Filii dilectissimi, in Presbyteratus officium, illud dignè suscipere, ac susceptum laudabiliter exequi studeatis. Sacerdotem enim oportet offerre b. benedicere c. præesse d. predicare e. & baptizare. Cum magno quippe timore ad tantum gradum ascendendum est, f. ac providendum, ut celestis sapientia, probi mores, & diuturna iustitia observatio ad id electos commendent. Unde Dominus præcipiens Moysi, ut septuaginta viros de universo Israel in adiutorium suum eligeret, quibus Spiritus Sancti dona divideret, suggessit: Quos tu nôssi, quod senes Populi sunt. g. Vos siquidem in septuaginta viris & senibus signati estis, si per spiritum septiformem. h. Decalogum legis custodientes, probi & maturi in scientia similiter & opere eritis. Sub eodem quoque mysterio, & eâdem figurâ in novo Testamento Dominus septuaginta duos elegit, ac binos ante se in prædicationem misit, ut doceret verbo simul & factò, Ministros Ecclesiæ suæ fide & opere debere esse perfectos, seu gemina dilectionis, DEI scilicet &*

Instrat. IX.

D

prox-



proximi, virtute fundatos. Tales itaque esse studentis, in adiutorium Moysi, & duodecim Apostolorum, Episcoporum videlicet Catholicorum, qui per Moysen & Apostolos figurantur, dignè per gratiam DEI eligi valeant. Hâc certè mirâ varietate Ecclesia Sancta circumdata ornatur, & regitur, cum alii in ea Pontifices, alii minoris ordinis Sacerdotes, Diaconi, & Subdiaconi, diversorum Ordinum viri consecrantur, & ex multis, & alternatim dignitatis membris unum Corpus Christi efficitur. Itaque Filii dilectissimi, quos ad nostrum adiutorium, Fratrum nostrorum arbitrium consecrandos elegit, servare in membris vestris casta & sancta vite integritatem. Agnoscat quod agitis. i. Imitamini, quod tractatis k. quatenus mortis Dominica mysterium celebrantes, mortificare membra vestra à vitiis & concupiscentiis omnibus procuratis. Sit doctrina vestra spiritualis medicina Populo DEI. Sicut odor vita vestra, delectamentum Ecclesia Christi, ut prædicatione atque exemplo edificetis domum, id est, Familiam DEI, quatenus nec nos de vestra profectione, nec de tanti officii susceptione damnari à Domino, sed remunerari potius mereamur. Quod ipse nobis concedat gratiam suam. R. Amen.

B. Id est, consecrare & sacrificare Corpus, & sanguinem Christi, quod officium uti dignitate omnia alia Sacerdotum munia longissimè antecedit, ita primo quoque loco jure merito nominatur.

C. Aquam benedictam videlicet, salem, palmas, cereas & alia, pro quibus speciales benedictiones in Missalibus Ritualibus assignantur.

D. Id est, Pastorem spiritualement agere, atque adeo vestri doctrinæ, & exemplo vitæ pascere, & dirigere.

E. Quod, etsi proprium Episcoporum sit officium, uti eo colligitur, quòd, teste Possidio in vita S. Augustini, c. 1. præsentem Episcopo Sacerdotibus illicitum fuerit concionari.



hodie tamen, cum Episcopi raro ipsimet prædicent, proprium hoc Sacerdotum munus est, ob quam causam ante Evangelium ordinantur, ut vel ex ipso hoc ritu moneantur, quod ad Evangelium & Verbum DEI prædicandum paratos exhibere se debeant.

F. Quod iterum propriè convenit Sacerdoti, Diacono verò non nisi in absentia illius. Et si verò horum quinque duntaxat Officiorum in Pontificali fiat mentio, negari tamen non potest, etiam munus Sacramenta Pœnitentiæ & Eucharistiæ administrandi convenire, sed quæ forte omissa fuerint, eo quod ad tertium officium aliquo modo revocari queant.

G. Non utique ob decrepitam duntaxat ætatem, sed Sapientiz, morumque maturitatem atque canitiem.

H. Id est, septem dona Sapientiæ, Intellectus, Scientiæ, Consilii, Fidei, Fortitudinis, Timoris, & Pietatis.

I. Si enim olim, cum Diis Sacrificia immolabantur, Præco clamare jussus est: Age, quod agis. Quanto magis, cum Sacerdos Christianus ad Sacrificium, quod Ethnica ac profana sacrificia dignitate infinities excedit, offerendum inungitur, meminisse debet, quale munus nanciscatur.

V. Si non sint factæ ordinationes Subdiaconorum, vel Diaconorum, dicuntur Litiariæ, ut supra in Ordinatione Subdiaconorum dictum est.

VI. Posthæc surgunt omnes, & ordinandis coram Pontifice binis & binis successivè flectentibus, Pontifex stans ante faldistorium suum cum mitra, & nulla oratione, nullòque cantu præmissis, imponit simul utramque manum super caput cujuslibet ordinandi successivè, nihil dicens. Idemque faciunt post eum omnes Sacerdotes, qui adsunt; & quorum tres aut plures planetis vel saltem cum stolis parati, si commodè fieri potest, esse deberent. Quo factò, tam Pontifex, quàm Sacerdotes tenent manus dexteras extensas super illos, & Pontifex stans cum mitra dicit:



*Oremus, Fratres carissimi, DEUM Patrem Omnipotentem, ut super hos Famulos suos, quos ad Presbyterii munus elegit, caelestia dona multiplicet, & quod ejus dignatione suscipiunt, ipsius consequantur auxilio. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.*

*K. Unde, quia hæc impositio manuum non à solo Episcopo fieri consuevit, nec certa forma adhibetur, merito ceremonialis duntaxat, & non essentialis dicitur, quâ Pontificis electionem ordinandorum in Presbyteros insinuat, & in Presbyteri nomine Cleri & Ecclesiæ se ratum habere Pontificis judicium, & in electionem consentire testatur. Cur autem in ordinatione Diaconi solus Pontifex, hinc autem ceteri reliqui Sacerdotes manus imponant ordinando, fieri censendum est, vel ad uberiorem Sacerdoti conferri solitam gratiam significandam; vel ut indicetur, Sacerdotem ordinatum consortium aliorum Sacerdotum admitti.*

VII. Pontifex depositâ mittâ conversus ad Altare dicit:

**OREMUS.**

*Et Ministri: Flectamus genua.*

*R. Levate.*

*Et mox conversus ad ordinandos dicit.*

*Exaudi nos, quesumus, Domine, DEVS noster, super hos Famulos tuos bene & dictionem Sancti Spiritus & gratia Sacerdotalis infunde virtutem, ut, quos tuæ pietatis aspectibus offerimus consecrandos, perpetua misericordie largitate prosequaris. Per Dominum nostrum IESUM Christum Filium tuum, qui tecum vivit, & regnat in unitate ejusdem Spiritus sancti DEVS,*

*Tum extensis manibus ante pectus dicit:*

*Per omnia secula seculorum.*

*R. Amen.*

*Dominus vobiscum.*

*R. Et cum spiritu tuo.*



*Sursum corda.*

*R. Habemus ad Dominum.*

*Gratias agamus Domino DEO nostro.*

*R. Dignum & iustum est.*

Verè dignum & iustum est, æquum & salutare, nos tibi semper & ubique gratias agere, Domine sancte, Pater omnipotens, æterne DEUS, honorum author, & distributor omnium dignitatum, per quem proficiunt universa; per quem cuncta firmantur, amplificatis semper in melius nature rationalis incrementis, per ordinem congrua ratione dispositum. Unde & Sacerdotales gradus, & officia Levitarum, Sacramentis mysticis instituta creverunt, ut, cum Pontifices summos regendis Populis prefecisses, ad eorum societatis & operis adiumentum, sequentis Ordinis viros, & secunda dignitatis eligeres. Sic in eremo per septuaginta virorum prudentium mentes, Moysi spiritum propagasti, quibus ille adiutoribus usus, in Populo innumeras multitudines facile gubernavit. Sic & in Eleazarum & Ithamarum Filios Aaron paterna plenitudinis abundantiam transfudisti; ut ad hostias salutare, & frequentioris officii Sacramenta, Ministerium sufficeret Sacerdotum. Hæc providentia, Domine, Apostolis Filii tui Doctores fidei comites addidisti, quibus illi orbem totum secundis prædicationibus impleverunt. Quapropter infirmitati quoque nostræ, Domine, quasumus, hæc adiumenta largire; qui, quanto fragiliores sumus, tanto his pluribus indigemus. Da, quasumus, omnipotens Pater, in hos Famulos tuos Presbyterii dignitatem, innova in visceribus eorum Spiritum sanctitatis, ut acceptum à te, DEUS, secundi meriti munus obtineant, censuramque morum exemplo sua conversationis efficiant. Sine providi Cooperatores Ordinis nostri, elu-



ceat in eis totius forma iustitia, ut bonam rationem de compensationis sibi credita reddituri, aeterna beatitudinis præmia assequantur. Per eundem &c.

VIII. Pontifex sedet acceptâ mitrâ, & reflectit orarium l. sive stolam ab humero sinistro cuiuslibet, capiens partem, quæ retro pendet, & imponens super dextrum humerum, aptat eam antepectus, in modum Crucis, singulis dicens:

*Accipe jugum Domini, in. jugum enim ejus suavis est, & onus ejus leve.*

L. Sic stolam vocat Romanus Ordo, teste Gavanto tit. 1. n. 3. lit m. vel quia Oratorum seu Prædicatorum habitus est, ut Alcuinus putat; vel quia in Oratione portatum adhibetur, ut Ven. Beda existimat.

M. Ut inde discat, quemadmodum jugum à duobus conjugatis animalibus portatur, ita hoc quoque jugum à se Sacerdote solo, sed etiam DEO per auxilium suum operante portatum iri; atque adeò sicut cum duo animalia diversarum virium. unum magnum & robustum valde, alterum parvum & debile eidem jugo innectuntur, totum ferre onus grandiori incumbit, levisque adeò labor minori accipitur, ita & in Sacerdotalibus functionibus majorem oneris partem DEO incubiturum, non nisi minorem verò ipsi præstitero, unde jugum suave & onus leve dicitur.

IX. Postea imponit cuilibet successivè Calicem lami n. usque ad scapulas (quam quilibet tenet super humeros complicatam à parte anteriori dorsum pendentem) singulis dicens:

*Accipe vestem Sacerdotalem, per quam caritas innotescit; potens est enim DEUS, ut augeat tibi caritatem & opus perfectum.*

R. DEO gratias.

N. Sic iterum Ordo Romanus vocat, eò quòd in vestem velut parva quâdam casa habitat Sacerdos, ut aliqui apud Gavantum l.c. n. 5. putant. Significat autem vestem nuptiam



lem caritatis, quâ Sacerdos ante & retro, erga DEUM sci-  
licet, & proximum, ardere debet. Aliam adhuc significatio-  
nem affert Thomas de Kempis lib. de imitatione Christi,  
cap. 1. 4. c. 5. sic loquitur: Sacerdos sacris vestibus indutus  
Christi visces gerit, ut DEVM pro se, & pro omni populo  
suppliciter & humiliter roget. Habet ante se & retro Do-  
minica Crucis signum ad memorandam jugiter Christi Pas-  
sionem. Ante se Crucem in Casula portat, ut Christi vesti-  
gia diligenter inspiciat, & sequi ferventer studeat; post se  
Cruce signatus est, ut adversa qualibet ab aliis illata ele-  
menter pro DEO toleret. Ante se Crucem gerit, ut propria  
peccata lugeat; post se, ut aliorum etiam commissa per  
compassionem desinat, & se medium inter DEVM & pecca-  
torem constitutum esse sciat, nec ab oratione & oblatione  
sancta torpescat, donec gratiam & misericordiam impe-  
trare mereatur.

X. Surgit Pontifex sine mitra & omnibus ge-  
nita flectentibus, dicit:

DEUS sanctificationum omnium Author, cujus ve-  
ra consecratio, plenâque benedictio est, tu, Domine, su-  
per hos Famulos, quos ad Presbyterii honorem dedica-  
mus, munus tua bene  $\dagger$  dictionis infunde, ut gravitate  
etiam & censura vivendi probent se seniores, his in-  
stanti disciplinis, quas Tito & Timotheo Paulus expo-  
nit, o. ut in lege tua die ac nocte meditantes, quod le-  
gerint, credant: quod crediderint, doceant: quod do-  
cuerint, imitentur, Iustitiam, Constantiam, Misericor-  
diam, Fortitudinem, ceterasque virtutes in se ostendant,  
exemplo prabeant, p. admonitione confirment, ac pu-  
rum & immaculatum Ministerii sui donum custodiant;  
& per obsequium plebis tuae panem & vinum in Corpus  
& Sanguinem Filii tui immaculata benedictione trans-  
formet, & inviolabili caritate in virum perfectum, i. &  
mensuram ætatis plenitudinis Christi in die justi & eter-



ni iudicii DEI, conscientia pura, fide vera, Spiritu sancto pleni resurgant. Per eundem &c.

O. Præcipue in prima Epistola ad Timotheum c. 3. & Et in secunda c. 2. & 3. Et in Epistola ad Titum c. 1.

P. Id est, incitent, validiora enim sunt exempla, quam verba; & plenius opere docetur, quam voce, inquit rector S. Leo in serm. de jejun. Nec difficile æstimatur, quod factum conspicitur, teste S. Ambrosio.

XI. Tunc Pontifex sine mitra ante Altare conversus, flexis genibus incipit alta voce, schola prosequente, hymnum, *Veni Creator Spiritus*. Dispositis primo versu, surgit Pontifex, & sedet in Faldistorio cum mitra, & depositis chirothecis, & annulo Pontificali reassumpto, ponitur ei gremiale q. sive manipula super gremium, & singuli Ordinandi successim coram eo genuflectunt, & Pontifex cum oleo Catechumenorum inungit unicuique ambas manus simul junctas in modum Crucis, producendo de pollice suo dextro in dictum oleum intincto duas lineas, videlicet à pollice dextræ manûs usque ad indicem sinistræ, & à pollice sinistræ usque ad indicem dextræ, unguendo mox totaliter palmas, & unguens, dum quemlibet inungit:

*Consecrare, & sanctificare digneris, Domine, manus istas per istam unctionem, & nostram benedictionem.*

Pontifex producit manu dextra signum Crucis super manus illius, quem ordinat, & prosequitur

*Ut, quacunq; benedixerint, benedicantur; & quacunq; consecraverint, consecrentur, & sanctificentur in nomine Domini nostri IESU Christi.*

Et quilibet Ordinandus responder: *Amen.*

Q. Sic dictum, quia super gremium Episcopi ponitur manus casulæ imponendo, eandem conimaculet.



XII. Tum Pontifex claudit, seu jungit manus cujuslibet successivè, quas sic consecratas aliquis Ministrorum Pontificis albo panniculo lineo, simul videlicet dextram super sinistram alligat, & mox unusquisque ad ordinem suum redit, & sic clausas & alligatas manus tenent. Omnium manibus unctis & consecratis, Pontifex pollicem mitrâ panis tergit; tum tradit cuilibet successivè calicem cum vino & aquâ, & patenam superpositam cum hostia, & ipsi illam accipiunt inter Indices & medios digitos, & cuppam calicis & patenam simul tangunt, Pontifice singulis dicente:

*Accipe potestatem, offerre Sacrificium DEO, Missâque celebrare, tam pro vivis, quàm pro defunctis in nomine Domini. Amen.*

XIII. His peractis Pontifex lavat manus cum medulla panis, & aqua lotionis hujusmodi projicitur in sacarium. Deinde cum mitra revertitur ad sedem suam, vel faldistorium in cornu Epistolæ in plano sibi paratum, ubi sedet cum mitra. Et Chorus cantat ultimum versum vel Tractus, vel sequentiæ sive *Alleluja* legit etiam secretè *Munda cor meum*, atque Evangelium. Interea unus ex Diaconis noviter ordinatis accedit ad Altare cum textu Evangelii ante pectus, dicit: *Munda cor meum*: & cantat Evangelium.

XIV. Interim parantur per Ministros Hostiæ super Altare pro numero Ordinatorum in Ordinibus Sacris, qui omnes communicare debent, & proceditur in Missa ordine solito. Interea dum Offertorium canitur, vel etiam priùs, ordinati Sacerdotes 7. poterunt lavare manus suas cum medulla panis, & aquâ bene mundare, atque extergere mappulis illis, quibus ligatæ erant, & aqua



ablutionis hujusmodi projicitur in sacrarium. Pontifex  
verò offertorio lecto, acceptâ mitrâ vadit ad faldistorium  
riam ante medium Altaris, & ibi sedens accipit Offe-  
torium ab omnibus Ordinatis, qui omnes accedunt  
& bini ad Pontificem, coram quo genuflexi offerunt  
li singulas candelas accensas, & osculantur ejus manum  
primò Presbyteri, tum Diaconi successivè, & alii  
ordine.

R. Quales quidem rellè jam vocantur, quia licet non  
completè & quoad omnem extensionem sint Sacerdotes,  
tamen veri Sacerdotes quoad essentiam, cum habeant vi  
cedentis ordinationis potestatem consecrandi, quæ distinguit  
Sacerdotem à Diaconis & Subdiaconis.

XV. Accepto singulorum Offertorio, Pontifex  
vat manus, & surgit sine mitra, ac tollitur faldistorium  
& prosequitur Missam. Presbyteri verò ordinati per  
Pontificem vel hinc & inde, ubi magis commodum  
rit, in terra genuflexi habeant libros coram se dicentes  
*Suscipe sancte Pater &c.* & omnia alia, prout dicit Pon-  
tifex: qui tamen benè advertat, quòd secretas mor-  
dicat, & aliquantulum altè, ita ut Ordinati Sacerdotes  
possint secum omnia dicere, & præsertim verba con-  
secrationis, quæ dici debent eodem momento s. per  
dinatos, quo dicuntur per Pontificem.

S. Quantum fieri potest; aut cerè caveant, ne ante Pon-  
tificem quisquam verba consecrationis absolvat, ne Pontifex  
non consecrando Sacrificium imperfectum aut nullum offe-  
rat, cum probabilis sit sententia, illum solum verè consecra-  
re, qui primus formulam consecrationis absolvit.

XVI. Secreta pro Ordinatis, quæ dicitur cum Se-  
creta Missæ dici sub uno *per Dominum &c. t.*

*Tuis, quesumus, Domine, operare mysteriis, ut hæc*



in uera dignis mentibus offeramus. Per Dominum  
nostrum &c.

Intellige postremâ secretâ, si plures sint; nam prima,  
si plures sint, semper sub uno per Dominum dicitur.

XVII. Cùm Pontifex dixerit Orationem *Domine  
IESU Christe*, osculatur Altare, & dat primò ex singu-  
lis Ordinatis cujuslibet Ordinis sacri ad eum accedenti,  
& Altare prius ad dextram Pontificis deosculanti pacem  
dicens: *Pax tecum*, cui ille respondet: *Et cum Spiritu  
sancto*. Et quilibet illorum dat sequenti sui Ordinis se-  
cum Ordinato, & ille alteri, & sic usque ad ultimum  
continuatur. Si autem Ordinatorum parvus sit nume-  
rus, Pontifex poterit Pacem dare singulis. Postquam  
verò Pontifex se communicaverit, & totum sanguinem  
sumpserit, priusquam digitos abluat, accedunt ante Al-  
tare Presbyteri, deinde Diaconi, tandem Subdiaconi,  
quibus ordinatè dispositis & genuflexis, Pontifex factâ  
reuerentiâ Sacramento, & aliquantulum versus cornu  
Evangelii se retrahens, ad eos se convertit, & singuli ex  
Diaconis, & Subdiaconis tantùm dicunt submissa voce.  
*Confiteor DEO Omnipotenti &c.*

Et si Officium fiat in cantu unus de Ordinatis illud  
cantat.

Ita tamen, ut audiri ab adstantibus queant.

XVIII. Et Pontifex stans capite detecto, versus ad  
eos dicit intelligibili voce, nisi Officium fiat in cantu.  
*Miserereatur, Indulgentiam &c.* & manu dextra signum  
Crucis super eos communiter producit.

XIX. Presbyteri ante communionem non dicunt  
confessionem, nec datur eis Absolutio, quia conce-  
lebrant Pontifici: propterea si non adsunt alii  
ordi-



ordinati; Confessio & Absolutio prædictæ ordi-  
nantur.

XX. Tum accedunt singuli ordinati ad superiorem gradum Altaris. Pontifex verò ponit plures Hostias consecratas super Patenam, quam ori cuiuslibet communicandi supponit, & singulos communicat dicens: *Corpus Domini nostri &c.* Quilibet respondet *Amen.* & priusquam communionem accipiat, manum Pontificis Hostiam tenentem osculatur. Unus Ministrorum Pontificis stat juxta cornu Epistolæ Altaris, calicem habens non illum, quo Pontifex celebravit, sed alium cum vino mappulam mundam in manibus, ad quem singuli communicati accedunt, & se purificant, os abluunt, & ad partem se locant. Omnibus communicatis Pontifex extergit Patenam super Calicem mappulam, super eum digitos abluunt, sumit abluentem, accipit mitram, & lavat manus. Pontifex loribus, mitrâ depositâ, stans in cornu Epistolæ Altaris, versus ad illud, inchoat in cantu, schola prosequente, Responsorium, quod à Septuagesima usque ad Pascha dicitur sine *Alleluja.*

*Jam non dicam vos Servos, sed Amicos meos, quia omnia cognovistis, quæ operatus sum in medio vestri. Alleluja. Accipite Spiritum Sanctum in vobis Paracletum. Ille est, quem Pater mittet vobis. Alleluja. Vos Amici mei estis, si feceritis, quæ ego præcipio vobis. Accipite Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto. Ille quem &c.*

XXI. Incepto Responsorio, Pontifex accipit mitrâ, vertit se ad Presbyteros ordinatos, qui ante Altare coram ipso stantes profitentur fidem, quæ



prædicaturi sunt, dicentes: *Credo in DEUM Pa-*  
*trēm &c.* Quo finito, Pontifex cum mitra sedens  
super faldistorium ante medium Altaris, imponit  
ambas manus *v.* super capita singulorum coram eo  
genuflectentium dicens cuilibet,

*Accipe Spiritum Sanctum, quorum remiseris peccata,*  
*remittuntur eis; & quorum retinueris, retenta sunt. z.*

*x.* Quæ est altera partialis materia hujus Ordinis, quam  
solam habemus ab Apostolis, de qua S. Paulus ad Timothe-  
um 1. c. 5. scribens dixit: *Nemini manus citò imposueris,*  
*hoc est, ordinaueris.* Et 2. ad Tim. 1. *Moneo te, ut resuscites*  
*gratiam, quæ est in te per impositionem manuum mearum.*  
Unde Græci hanc solam impositionem, quam *Χειροθεσία*  
vocant, pro materia hujus Ordinis agnoscunt.

*z.* Per quam formulam potestas administrandi Sacrame-  
tum Penitentiae confertur. Et quia remissio peccatorum, &  
infusio gratiæ communiter Spiritui Sancto velut divino a-  
mori & supremæ ac substantiali Bonitati tribuitur, ideo ut  
Author hujus potestatis & effectus significetur, rectè præmit-  
titur: *Accipe Spiritum Sanctum.*

XXII. Deinde explicans casulam, quam unus-  
quisque habet super humeros complicatam, induit  
illâ quemlibet dicens: *a.*

*Stola innocentiae induat te Dominus.*

*a.* Quæ explicatio significare videtur completum hæc  
novâ potestate concessa Sacerdotium esse, dum non in verum  
dantur, sed mysticum etiam Corpus potestas illi concessa  
est.

XXIII. Et mox iterum unusquisque ad Pontifi-  
cem accedit, & genuflexus ponit manus suas junctas  
inter manus Pontificis dicentis cuilibet, si suus est  
Ordinarius.

*Promittis mihi, & Successoribus meis reverentiam b.*  
*& obedientiam. c.*

Et



Et ille respondet : *Promitto. d.*

*B.* Quæ reverentia dignitatem Episcopalem exigit, non ob Personam DEI, quam gerit, ei debetur, atque adeò exigitur, ut non tantùm interiùs debitam de illo æstimationem concipiat, sed eandem etiam externis reverentiæ signis demonstrat.

*C.* Quæ autoritatem ac potestatem Episcopalem respicit, exigitque, ut Presbyter, sicut ex potestate sæculari extrahitur, est per Ordinationem, atque non alium, quàm Episcopum, superiorem immediatum agnoscit, ita ei perinde in omnibus obediatur, quemadmodum sæculares suis superioribus obediunt, cum ad omnes pertineat adhortatio D. Petri 1. c. 1. monentis, ut in omni timore Dominus non tantùm bonis modestis, sed etiam dyscolis obedientia exhibeatur.

*D.* Quæ promissio olim scripto & cum juramento firmata (uti ex Concilio Toletano II. colligitur) nunc tantùm verbis expressis requiritur verèque in conscientia obligatur. Cur autem à Presbyteris duntaxat, & non à reliquis Clericis exigatur ratio, esse videtur, quòd Sacerdotium à statu perfecto Clericalis Ordinis, ad quem omnes reliqui Clerici tendunt, constituat, atque adeò tunc merito exigatur, quando perfectionem sui status obtinuit Clericus.

XXIV. Si verò Pontifex non est, sed suus Ordinarius, dicit singulis :

*Promittis Pontifici (vel Prælato) Ordinario tuo tempore existenti reverentiam & obedientiam?*

Et ille respondet : *Promitto.*

Tunc Pontifex tenens manus illius inter suas osculatur e. unumquemque dicens :

*Pax Domini sit semper tecum.*

Et ille respondet : *Amen.*

*E.* Quod osculum tanti fecit S. Dionysius Areopagita c. 1. Eccl. Hier. ut per illud compleri & perfici ordinationem poteret, significatque, quòd Presbyter divina vocatione in Ordinem Ecclesiasticum cooptatus, per Sacros Ordines amantissimis DEO effectus, divinam quandam cum illo Societatem contrahat,



XXV. His expletis, & illis ad Ordinem suum re-  
versis, Pontifex sedens cum mitra, & baculo admo-  
net eos, dicens:

*Quia res, quam tractaturi estis, satis periculosa est,  
omneo vos, ut diligenter totius Missæ ordinem, & Hostiæ  
consecrationem, ac fractionem, & communionem s. ab  
aliis jam doctis Sacerdotibus discatis, priusquam ad ce-  
lebrandam Missam accedatis.*

*F. Id est, Ceremonias & Modum consecrationem &  
alias similes Missæ actiones ritè administrandi.*

XXVI. Pontifex surgit cum mitra & baculo, &  
Presbyteris coram eo adhuc genuflexis benedicit  
dicens voce competenti:

*Benedictio DEI Omnipotentis, Pa- tris, & Fi- lii,  
& Spiritus sancti descendat super vos, ut sitis benedi-  
cti in Ordine sacerdotali, & offeratis placabiles hostias pro  
peccatis atque offensionibus Populi omnipotenti DEO,  
cui est honor & gloria per omnia secula seculorum.  
& Amen.*

XXVII. Posthæc Pontifex, depositâ mitrâ, &  
amotâ Faldistorio, convertitur ad Altare, prosequi-  
tur Missam, & cantatur Communio, & dicitur hæc  
Postcommunio pro Ordinatis sub uno *Per Domi-  
nam &c.* cum Postcommunionem Missæ dici.

#### POSTCOMMUNIO.

*Quos tuis, Domine, reficis Sacramentis, continuis  
omnino benignis auxiliis, ut tua Redemptionis effectum,  
& mysterium capiamus, & moribus. Per Dominum &c.*

Deinde dicitur, *Benedicamus Domino, vel, Ite,  
Missæ est, prout tempus requirit, & per Pontificem,  
Placeat tibi sancta &c.* quo dicto Pontifex, acceptâ  
mitrâ, & baculo Pastoralis, dat benedictionem soli-  
tam



tam, dicens: *Sit nomen Domini benedictum &c.* tum sedet, & alloquitur Ordinato sub his verbis:

*Filii dilectissimi, diligenter considerate Ordinem vos susceptum, ac onus humeris vestris impositum, & dote sanctè & religiosè vivere, atque omnipotenti DEO placere, ut gratiam suam possitis acquirere, quam vobis per suam misericordiam concedere dignetur.*

*Singuli ad primam Tonsuram, vel quatuor minorum Ordines promoti dicite septem Psalmos pœnitentiales, Litaniis, Versiculis, & Orationibus. Ad Subdiaconatum vel Diaconatum, nocturnum talis diei. Ad Presbyteratum verò ordinati post primam vestram Missam tres alias Missas, videlicet unam de Spiritu sancto, aliam de B. Maria semper Virgine, tertiam pro Fidelibus sanctis g. dicite, & omnipotentem DEUM etiam pro me orate.*

Quod illi devotè suscipiunt, & respondent facturos.

*G.* Ad quas tamen Missas dicendas sub nullo peccato ligantur, uti communiter docent Authores. Sed nec immediate post primam Missam dicendæ sunt, sed si tales dies currant, quibus alioqui votivas dicere licet.

Tum Pontifex convertit se ad Altare, & dicitur submissa voce: *Dominus vobiscum: Initium sancti Evangelii &c.* signat Altare & se, & revertitur in sedem vel Faldistorium, ubi exuitur vestibus sacris. Ordinati etiam ad Presbyteratum dicunt idem Evangelium, & in loco convenienti vestes sacras deponunt, & cum eis alii Ordinati.



MEMBRUM XII.

DE ORDINE MISSÆ A PRESBYTERIS  
ORDINANDIS OBSERVANDO.

Cum in Ordinatione Presbyterorum præcipuè ab illis requiratur, ut cum ipso Episcopo omnia, quæ ab Offertorio dici solent in Missa, cum ipso recitent; ipsi verò Ordinandi Missalia plerumque ad manus non habeant, ut priùs relegere possint Ordinem Missæ; aut in ipso etiam actu Consecrationis sæpe difficultatem experiantur, si duo aut tres simul ex Missali Canonem legere debeant, ideo ut quilibet Ordinem Missæ pro se habeat, placet eundem, quantum pro hoc fine necesse est, nempe ab Offertorio, cum Orationibus secretis & Postcommunionibus, quæ Ordinario Consecrationum tempore usurpantur, huc apponere. Quòd si quis extraordinario tempore consecretur, facillè poterit Secreta & Postcommunionem ex Missali legere, aut eandem descriptas huic libello inferere.

II. Itaque postquam ab Episcopo potestatem consecrandi acceperunt, & candelas suas eidem post Offertorium obtulerunt, deinceps cum ipso omnia dicunt, quæ in Ordine Missæ dicuntur, incipiendo & sequenti Oratione:

*Suscipe, sancte Pater, omnipotens æternæ DEUS, hanc immaculatam Hostiam, quam ego indignus famulus tuus offero tibi DEO meo, vivo, & vero, pro innumerabilibus & offensionibus, & negligentis meis, & pro omnibus circumstantibus, sed & pro omnibus fidelibus Christianis vivis, atque defunctis, ut mihi & illis propicius ad salutem in vitam æternam. Amen.*

DEUS, qui humane substantia dignitatem mirabiliter  
Instruct. IX. E liter



liter condidisti, & mirabilius reformasti : da nobis  
hujus aqua & vini Mysterium, ejus Divinitatis esse  
scortes, qui humanitatis nostra fieri dignatus est particeps  
JESUS Christus, Filius tuus Dominus noster : Qui  
cum vivit & regnat in unitate Spiritus sancti DEUS  
Per omnia secula seculorum. Amen.

Offerimus tibi, Domine, Calicem salutaris, tuam  
precantes clementiam : ut in conspectu Divinae Majestatis  
tua pro nostra, & totius mundi salute, cum odore suavitatis  
ascendat. Amen.

In spiritu humilitatis, & in animo contrito suscipimur  
a te, Domine : & sic fiat Sacrificium nostrum  
in conspectu tuo hodie, ut placeat tibi Domine DEUS.

Veni Sanctificator omnipotens aeternae DEUS, &  
ne dic hoc Sacrificium tuo sancto Nomini preparatum

Lavabo inter innocentes manus meas : & circumdabo  
Altare tuum Domine.

Ut audiam vocem laudis, & enarrem universa  
mirabilia tua.

Domine dilexi decorem domus tuae : & locum habitacionis  
gloriae tuae.

Ne perdas cum impiis animam meam : & cum  
sanguinum vitam meam.

In quorum manibus iniquitates sunt : dextera eorum  
repleta est muneribus.

Ego autem in innocentia mea ingressus sum : redemptus  
me, & miserere mei.

Pes meus stetit in directo : in Ecclesiis benedixit  
Domine.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto.

Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in  
saeculorum. Amen.



Suscipe, sancta Trinitas, hanc oblationem, tibi offerimus ob memoriam Passionis, Resurrectionis, & Ascensionis IESU Christi Domini nostri: & in honore B. Mariae semper Virginis, & beati Joannis Baptista, & sanctorum Apostolorum Petri & Pauli; & istorum, & omnium Sanctorum: ut illis proficiat ad honorem, nobis autem ad salutem: & illi pro nobis intercedere dignentur in caelis, quorum memoriam agimus in terris. Per Christum Dominum &c.

Orate Fratres: ut meum ac vestrum Sacrificium, acceptabile fiat apud DEUM Patrem omnipotentem.

Minister: Suscipiat &c.

Sacerdos: Amen.

Per Dominum nostrum IESUM Christum filium unicum, qui tecum vivit & regnat in unitate Spiritus sancti DEUS. Per omnia secula seculorum.

Dominus vobiscum.

Sursum corda.

Gratias agamus Domino DEO nostro:

Verè dignum & iustum est, &c.

Sanctus, sanctus, sanctus Dominus DEUS Sabaoth.

Pleni sunt caeli & terra gloria tua, Osanna in excelsis.

Benedictus, qui venit in nomine Domini, Osanna in excelsis.

Te igitur, Clementissime Pater, per IESUM Christum filium tuum, Dominum nostrum supplices rogamus,

ut accepta habeas & benedicas haec & dona,

haec & munera, haec & sancta Sacrificia illibata.

In primis, quae tibi offerimus pro Ecclesia tua sancta

Catholica, quam pacificare, custodire, adunare, & regere

augneris toto orbe terrarum una cum famulo tuo Papa



nostro N. & Antistite nostro N. & omnibus Orthodoxis  
atque Catholica & Apostolica Fidei cultoribus.

Memento Domine famulorum, famularumque  
rum, & omnium circumstantium, quorum tibi fides  
gnita est, & nota devotio, pro quibus tibi offerimus:  
qui tibi offerunt hoc Sacrificium laudis, pro se, suis  
omnibus, pro redemptione animarum suarum, pro  
salutis & incolunitatis suae: tibi que reddunt vota sua  
terno DEO, vivo & vero, communicantes, & me-  
riam venerantes, imprimis gloriosa semper Virginis  
ria, Genitricis DEI, & Domini nostri IESU Christi  
sed & beatorum Apostolorum ac Martyrum tuorum  
tri & Pauli, Andree, Jacobi, Joannis, Thoma, Jacobi  
Philippi, Bartholomaei, Matthaei, Simonis & Thome  
Lini, Cleti, Clementis, Xysti, Cornelii, Cypriani, Lufian-  
rentii, Chrysogoni, Joannis & Pauli, Cosma & Damiani,  
ni, & omnium Sanctorum tuorum: quorum meritis  
cibusque concedas, ut in omnibus protectionis tuae mun-  
mur auxilio. Per eundem Christum &c.

Hanc igitur oblationem servitutis nostrae, sed &  
ete familiae tuae, qua sumus Domine, ut placatus accipias  
diesque nostros in tua pace disponas, atque ab  
damnatione nos eripi, & in electorum tuorum jubeat  
ge numerari. Per Christum Dominum nostrum.

Quam oblationem tu DEUS in omnibus  
bene & dictam, adscrip- tam, rati- tam, rationabilem  
acceptabilemque facere digneris, ut nobis Cor-  
Sanctus fiat dilectissimi Filii tui, Domini nostri  
Christi, qui pridie, quam pateretur, accepit panem  
sanctas ac venerabiles manus suas, & elevatis oculis  
celum ad te, DEUM Patrem suum omnipotentem  
tibi gratias agens bene & dixit, fregit, deditque



illis suis, dicens: Accipite & manducate ex hoc  
 panem, Hoc est enim Corpus meum.

Accipiens & hunc præclarum Calicem, in sanctas ac  
 venerabiles manus suas, item tibi gratias agens, bene  
 dixit, deditque Discipulis suis, dicens: Accipite, & bibite  
 ex eo omnes, Hic est enim Calix Sanguinis mei novi  
 & æterni Testamenti: Mysterium fidei: qui pro vobis,  
 & pro multis effundetur in remissionem peccatorum.  
 Hac quotiescunque feceritis, in mei memoriam fa-  
 cietis.

Unde & memores, Domine, nos servi tui, sed & plebs  
 sancta, ejusdem Christi filii tui Domini nostri, tam  
 in beatæ Passionis, nec non & ab inferis Resurrectionis, sed  
 & in calos gloriosæ Ascensionis, offerimus præclaræ Ma-  
 jestati tuæ de tuis donis ac datis Hostiam puram, Ho-  
 stiam sanctam, Hostiam immaculatam. Panem  
 sanctum vitæ æternæ, & Calicem salutis perpetuæ,  
 supra qua propitio ac sereno vultu respicere digneris: &  
 accepta habere, sicuti accepta habere dignatus es munera  
 pueri tui iusti Abel, & Sacrificium Patriarchæ nostræ  
 Abrahamæ: & quod tibi obtulit summus Sacerdos tuus  
 Melchisedech, sanctum Sacrificium, immaculatam Ho-  
 stiam.

Supplices te rogamus, omnipotens DEUS, jube hæc  
 offerri per manus sancti Angeli tui in sublime Altare  
 tuum, in conspectu Divinæ Majestatis tuæ: ut quotquot  
 ex hac Altaris participatione Sacrosanctum Filii tui Cor-  
 pus, & Sanguinem sumpserimus, omni benedictione  
 celesti & gratiâ repleamur. Per eundem Christum Do-  
 minum nostrum. Amen.

Memento etiam Domine famulorum, famularumque  
 tuarum N. & N. qui nos precesserunt cum signo fidei, &



dormiunt in somno pacis. Ipsi, Domine, & omnes  
in Christo quiescentibus, locum refrigerii, lucis & pa-  
ut indulgeas, deprecamur. Per eundem &c.

Nobis quoque peccatoribus famulis tuis de multa  
dine miserationum tuarum sperantibus partem aliquam  
& societatem donare digneris, cum tuis sanctis Apo-  
& Martyribus: cum Joanne, Stephano, Matthia, Bar-  
ba, Ignatio, Alexandro, Marcellino, Petro, Felice,  
Perpetua, Agatha, Lucia, Agnete, Cecilia, Anastasia,  
& omnibus Sanctis tuis: intra quorum nos confortium  
non estimator meriti, sed venia quasumus largiri  
mitte. Per Christum Dominum nostrum, per quem  
omnia, Domine, semper bona creas, sancti ✠ ficas, ✠  
✠ ficas, bene ✠ dicis, & prestas nobis. Per ip-  
& cum ip- ✠ so, & in ip- ✠ so, est tibi DEO Pater  
omnipotenti, in unitate Spiritus ✠ sancti, omnia  
& gloria. Per omnia secula seculorum.

Oremus. Præceptis salutaribus moniti, & divini  
stitutione formati audemus dicere: Pater noster,  
Et ne nos inducas in tentationem.

Minister: Sed libera nos à malo.

Amen.

Libera nos, quasumus Domine, ab omnibus  
præteritis, presentibus, & futuris: & intercedente  
& gloriosa Virgine DEI Genitrice Maria, cum  
Apostolis tuis Petro & Paulo, atque Andrea, & omni-  
Sanctis, da propitius pacem in diebus nostris, ut ope  
sericordiae tuae adjuti, & à peccato simus semper liberi  
ab omni perturbatione securi. Per eundem Dominum  
nostrum IESUM Christum filium tuum, qui  
vivit, & regnat in unitate Spiritus sancti DEUS:  
omnia secula seculorum. R. Amen.



Pax ✠ Domini sit ✠ semper vo ✠ biscum.

Minister : Et cum spiritu tuo.

Hac communctio & consecratio Corporis & Sanguinis Domini nostri IESU Christi, fiat accipientibus nobis in vitam aeternam. Amen.

Agnus DEI, qui tollis peccata mundi, Miserere nobis.

Agnus DEI, qui tollis peccata mundi, Miserere nobis.

Agnus DEI, qui tollis peccata mundi, Dona nobis pacem.

Domine IESU Christe, qui dixisti Apostolis tuis : pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis : ne respicias peccata mea, sed fidem Ecclesie tuae, eamque secundum voluntatem tuam pacificare & coadunare digneris. Qui vivis & regnas DEUS, per omnia secula seculorum. Amen.

Domine IESU Christe, Fili DEI vivi, qui ex voluntate Patris, cooperante Spiritu sancto per mortem tuam mundum vivificasti : libera me per hoc Sacrosanctum Corpus, & Sanguinem tuum, ab omnibus iniquitatibus meis, & universis malis : & fac me tuis semper inhaerere mandatis, & à te nunquam separari permittas : qui cum eodem DEO Patre & Spiritu sancto vivis & regnas DEUS in secula seculorum. Amen.

Perceptio Corporis tui, Domine IESU Christe, quod ego indignus sumere praesumo, non mihi proveniat in iudicium, & condemnationem : sed pro tua pietate prosumo mihi ad tutamentum mentis & corporis, & ad medellam percipiendam. Qui vivis & regnas cum DEO Patre, in unitate Spiritus sancti DEUS, per omnia secula seculorum. Amen.

Panem caelestem accipiam, & nomen Domini invocabo.



*Domine, non sum dignus, ut intres sub tectum meum  
sed tantum dic verbo, & sanabitur anima mea.*

*Domine, non sum dignus, &c.*

*Domine, non sum dignus, ut intres sub tectum meum  
sed tantum dic verbo, & sanabitur anima mea.*

*Corpus Domini nostri IESU Christi, custodiat  
manum meam in vitam eternam. Amen.*

## CAPVT II.

DE PRÆSTANTIA  
SACERDOTII.

**D**uplici plerumque ex capite colligi potest præstantia alicujus rei. 1. Ex ipsa intrinseca rei natura seu essentia. 2. Ex virorum prudentium & peritorum testimonio. utroque hoc capite etiam hoc loco præstantia Sacerdotii demonstrabitur.

## §. I.

## De intrinseca Præstantia Sacerdotii.

**I.** Experientia quotidiana docet, tantò præstantiora plerumque inter Homines officia, statúsque censeri, quam amplior illis potestas conceditur; hinc Archiepiscopus Episcopo, & Papa dignior utroque censetur, quia hic super omnes Fideles, illi verò super aliquos duntaxat, eamque limitatam satis potestatem habent. Ex quo fundamento rectè concluditur, summam Sacerdotio præstantiam, & dignitatem inesse debere, cum triplicem potestatem nulli alteri homini, quam Sacerdotibus concessam contineat, quarum

**II.** Prima est potestas Sacrosanctum Christi Corpus Sanguinem consecrandi, atque adeò Sacrificium DEO gratissimum offerendi; ex quo quanta dignitas exurgat Sacerdotibus, vel ex eo colligere licet, quòd juxta SS. Patrum Theologorum sententiam B. Virgo ideo summam præstantiam & dignitatem hominibus dignitatem sit assecuta, quòd ad Filii DEI incarnationem assensu suo, sanguinéque subministrato fuerit



cooperata ; quidni ergo summam pariter Sacerdotibus dignitatem ex eo obvenisse credamus, quòd per consecrationem suam potestatem acceperint, non carnem duntaxat, sed animam etiam Christi, ut multi docent, producendi ; id quod sapienter agnovit S. Augustinus hom. 2. dum dixit: *Verè veneranda Sacerdotum dignitas, in quorum manibus DEI Filius velut in utero Matris incarnatur.* Jam verò si ipsum, quod potestatis hujus virtute offertur, Sacrificium perpendamus, an non singularem iterum Sacerdoti ex ejus oblatione dignitatem & excellentiam obtigisse fatebimur ; si enim, teste S. Paulo ad Hebræos c. 8. tantò melius quis sortitus est Ministerium, quantò melioris testamenti Mediator est, seu quantò perfectiora DEO Sacrificia offert, quis jure neget, quemadmodum Sacrificium incruentum à Sacerdotibus nostris offerri solitum omnia bona per veteris testamenti sacrificia significata velut illorum omnium consummatio & perfectio complectitur (ut Concilium Tridentinum sess. 22. c. 1. testatur) atque adeò perfectione & dignitate infinites superat, ita Sacerdotii quoque Christiani Ministerium non omnem modò Laicorum eminentiam, sed antiquorum etiam Sacerdotum honorem ac dignitatem longissimè superare, ut adeò meritò de Sacerdotibus dici queat, quod B. Algerus l. 2. de Sacram. c. 3. de ipso Sacrificio Missæ sequentibus verbis pronunciavit : *Multiplicitatem sacrificiorum veterum singularitate Sacrificii sui abbrevians (Christus) occupationem exteriorem nobis minuit, beneficiorum nobis gratiam multiplicavit, uno unico suo Sacrificio remissionem, redemptionemque faciens peccatorum, profectumque fidei, ceterarumque virtutum ad vitam æternam perducat. Ceterarum omnium hostiarum vim & dignitatem magnitudine sua & præstabili dignitate obruit.*

III. Altera potestas circa peccata remittenda versatur, qua istis Episcopi consecrantis verbis confertur : *Accipe Spiritum sanctum, quorum remisseris peccata, remittuntur eis, & quorum retinueris, retenta sunt.* De qua potestate breviter, sed præclare S. Chrysostomus in illa verba, *Quodcumque ligaveritis &c.* loquens, *Quidnam, ait, hoc aliud esse dicas, nisi omnium rerum celestium potestatem illis (Sacerdotibus) à DEO esse concessam ? quorumcunque enim,*



ait, peccata retinueritis, retenta sunt: quam, obsequi potestas hæc unâ major esse queat? Et iterum 1. 5. de Sacerd. c. 3. Qui in terra versantur, inquit, his communitum est, ut ea, quæ in calis versantur, dispensant; in tantum est, ut potestatem habeant, quam DEVS optimus ne Angelis, neque Archangelis datam esse voluit. Hæc quidem terrestres Principes vinculi potestatem, verum in porum solum, id autem, quod dico, Sacerdotum vinculum ipsam etiam animam contingit, & ad calos usque perdit. Et ideo nempe ipsi Reges & Imperatores à peccatis solvi cupientes genua coram Sacerdotibus flectunt, ut hoc situ eisdem quoad hanc potestatem Judices suos, ad adedò dignitate Superiores confiteantur.

IV. Tertia tandem potestas est Sacramentorum religionum administratio, aliarumque functionum ad curam marum pertinentium susceptio; si ergo quò altior ampliorque potestas est concessa, tantò sublimior quoad dignitatem ab hominibus æstimatur, quantum Sacerdotio excellentiam & sublimitatem oriri ex hoc creditur quòd eidem amplissima hæc, nullique unquam hominibus concessa divinorum, altissimorumque Mysteriorum, per quæ ut Tridentinum sess. 7. in procem. loquitur, omnis justitia vel incipit, vel coepta augetur, vel amissa reparatur, dispensatio est commissa; ut adedò meritò S. Paulus Coloss. c. 4. Archippo dici iusserit: Vide (id est, bene considera, & magis æstima) Ministerium, quod accepisti, illud impleat; nam, ut rectè Eusebius Emysenus hom. Sacram. dixit, sicut ad nutum præcipientis Domini reperta ex nihilo substiterunt excelsa calorum, profunda fluctantia vasta terrarum; ita parem potentiam in spiritualibus Sacramentis, Ministri verbis præbet divina virtus, & servit effectus. Unde iterum Apostolus hanc potestatem considerans, Sic nos existimet homo, inquit 1. Cor. 4. est, non ut vulgaris dignitatis aut potestatis Personas consideret, sed ut Ministros Christi, & dispensatores Mysteriorum DEI; atque adedò 2. Cor. 6. meritò requirat, ut non dent ullam offensionem, ut non vituperetur Minister eorum, sed in omnibus exhibeant semetipsos sicut DEI Ministros.



V. Quæ omnia ponderans S. Chrysoſtomus hom. 6. in cap. 2. Timoth. dixit : Sacerdos quaſi communis quidam omnium Pater eſt ; dignum igitur eſt, ut omnium curam agat, omnibusque provideat, ſicut & DEVS, cuius fungitur vice. Et iterum hom. 6. de Sacerd. Eum, inquit, qui pro univerſo orbe terrarum, qui pro civitate tota, quaſi diſco civitate ? imò verò pro univerſo orbe terrarum legatus intercedit, deprecatorque eſt apud DEVM, ut omnium non modo viventium, ſed etiam mortuorum peccatis propitiuſ fiat, qualem quaſo eſſe oportet ? Equidem neque Moysiſ, neque Elia fiduciam fore ſatis unquam putaverim ad ſupplicationem huiuſmodi peragendam, quandoquidem quaſi munduſ univerſuſ illi concedit, atque adeo omnium ſit Pater, ſi ad DEVM accedit ipſe deprecans. Porro illum ipſum oportet tantò in rebus omnibus præſtare, pro quibus intercedit, quanto par eſt, ut Subdituſ Præſectuſ antecellat.

## §. II.

De Præſtantia extrinſeca Sacerdotii,  
ſeu ex aliorum teſtimonio.

## PRIMUM

## TESTIMONIUM DEI.

I. Triplici indicio DEUS manifeſtavit, quantopere ſacerdotale ſtatum æſtinet, & diligat. Primum eſt, quòd tantam illi poteſtatem contulerit, quam nulli alteri homini conceſſit ; hinc Innocentiuſ III. de pœn. & remiſſ. cap. nova quædam. ait ; Licet beatiffima Virgo MARIA dignior & excellentior fuerit Apoſtoliſ univerſiſ, non tamen illi, ſed iſti Dominuſ claveſ regni calorum commiſit. Sed & S. Chryſoſtomuſ apud Beſſæum l. 1. de Sacerd. c. 5. adſtipulans, Qui terram incolunt, ait, atque in ea verſantur, iſiſ commiſſum eſt, ut ea, qua in calis ſunt, diſpenſent ; iſiſ datum eſt, ut poteſtatem habeant, quam DEVS optimuſ Maximuſ neque Angeluſ, neque Archangeluſ datam eſſe voluit. Et clariuſ l. 3. de Sacerd. referens hanc originem ad ſolum DEVM, Sacerdotiuſ quidem, inquit, in terra exercetur,  
ſed



sed tamen inter calica officia referendum est, quippe mortalis quisquam, non Angelus, non Archangelus, non alia quævis creata potentia, sed ipse Pareoletus Ordinis ejusmodi disposuit. Ut adeò meritò de hac potestate illi Jobi c. 41. usurpari queat: *Non est super terram potestas qua comparetur ei*; ipsèque Sacerdos cum veritate in illi Josephi Patriarchæ verba erumpere possit Gen. 39. *Ecce Dominus meus omnibus mihi traditis ignorat, quid habet in domo sua; nec quidquam est, quod non in mea sit potestas*.

II. Secundum indicium ex eo desumitur, quòd tantum Sacerdotibus honorem exhiberi præceperit; nam inprimis per Ecclesiasticum c. 7. præcepit: *In anima tua time Dominum, & Sacerdotes illius sanctifica; in omni virtute dilige illam, qui fecit te, & Ministros illius, ne derelinquas quasi proximo post se honore eosdem affici vellet.* Unde Zach. 2. dicit: *Qui vos tangit, tangit pupillam oculi mei.* Et iterum Luc. 10. *Qui vos audit, me audit: & qui vos spernit, me spernit.* Quapropter meritò S. Ignatius Martyr Smyrnensibus scribens, *Honorate, inquit, Sacerdotium secundum Christum, & post honorare oportet etiam Regnum Sacerdotium enim est summa omnium honorum, qua in cælestibus consistunt.* Et S. Gregorius Papa Mauritio Imperatori scribens, *Sacerdotibus, ait, non ex terrena potestate Dominus meus citius indignetur, sed excellenti consideratione propter eum, cujus servi sunt, ita dominetur, ut etiam debitam reverentiam impendat.*

III. Tertium indicium est, quòd tam severè punirentur aut puniri præceperit eos, qui Sacerdotes læserunt; quod enim nescit Core, Dathan, & Abiron Num. 16. ob offensam Aaronem hiatu terræ absorptos esse? quis nescit, eorum complices eà de causa murmurantes ab ultrice flamma consumptos? quis nescit, Mariam sororem Moyse ob fratrem injuriis laceffitum subitâ lepra percussam esse? quis nescit eum Deut. 17. præcepisse: *Qui superbierit, nolens obedire Sacerdotis imperio, qui eo tempore ministrat Domino DEO tuo, & decreto Iudicis, morietur homo ille, & auferes malum de Israël.* Et iterum per Psalmistam Psal. 104. *Nolite tangere Christos meos, & in Prophetis meis nolite malignari.* Si ergo in eos, qui veteris Testamenti Sacerdotes læse-



tunt, tam severè animadvertit, quantum de violatoribus Sacerdotum novi Testamenti pœnam exiger. Id certè non semel factò ipso ostendit, maxime in Nantino Comite Engellimensi, de quo Baronius ad annum 583. testatur, quòd, cum in Heraclium Burdigalensem Episcopum, aliòsque DEI Ministros multa mala patrasset, tam ardenti febre correptus est, ut exclamare fuerit coactus: heu, heu, ab Heraclio Antistite exuror, ab illo crucior, ab illo ad iudicium vocor. Cognosco facinus, reminiscor injurias me intulisse Pontifici, mortem deprecor, ne diutius crucier hoc tormento. Quibus dictis infelicem animam effudit, corpore adedè denigrato, ut prunis superpositis combustum fuisse crederetur. Sed & Valencis Imperatoris cubicularius, quia sanctum Sacerdotem Aphraatem pessimè tractaverat, innox in balneum ingressus, mente captus est, & in aquas calidas delapsus vitam finivit, uti Nicephorus l. 11. hist. Eccles. c. 25. refert.

## SECUNDUM

## TESTIMONIUM CHRISTI.

I. Triplici etiam ipse Christus testimonio declaravit, quantum opere Sacerdotalem statum æstimet, & ab aliis etiam æstimari desideret. Primum est, dum eo tempore Sacerdotium instituit, quo paulò post moriturus valedicere volebat Discipulis, atque adedè postremum, idque perfectissimum amoris sui erga humanum genus argumentum relinquere; tunc enim accepto pane gratias egit, & fregit, dedissetque Discipulis suis, dicens: Hoc est Corpus meum, quòd pro vobis tradetur: Hoc facite in meam commemorationem. Similiterque calicem accipiens & porrigens, Sacerdotii Ordinem contulit Apostolis, ut Tridentinum sess. 2. c. 1. definiit. Quòd si verò & cæremoniæ, quas institutioni præmisit, videlicet Paschatis antiqui abrogatio, pedum ablutio, & magis canaculi electio paulò accuratiùs considerentur, dubitari non potest, quin ea omnia eo potissimum sine sint peracta, ut suam de Sacerdotio hoc à se instituto æstimationem magis declararet, similèmq; etiam posteris conceptum ingeneraret.

II. Secundum testimonium est, quòd singulari semper honore ipsemet Sacerdotes veteris Testamenti affecerit, uti in pri-



in primis S. Cyprianus l. 3. epist. 9. testatur, dicens: *Domine noster IESVS Christus Rex & Iudex noster usque ad passionis diem servavit honorem Pontificibus & Sacerdotibus quamvis illi nec timorem DEI, nec agnitionem Christi præstassent.* Et ideo, teste Anacleto ep. 2. ad Episc. Italiae, *manus sacri Corporis sui tractatores à vilibus ac reprobis non idoneis personis infamari noluit, nec calumniari permisit, sed ipse proprio flagello peccatores Sacerdotes à templo eiecit.* Si ergo Sacerdotibus veteris Testamenti tantum honorem exhibuit, quantum exhibiturus fuisse credendum est Sacerdotibus novi Testamenti, ut qui, sicut ad Sacrificium incomparabiliter perfectius sunt ordinati, ita innumeris quoque partibus Sacerdotes veteris Testamenti dignitate antecellunt.

III. Tertium testimonium est, quòd, ut alios quoque similem honorem Sacerdotibus exhibendum incitaret, etiam deos suos Vicarios constituerit, & honorem, qui ipsis exhibebitur, non aliter se accepturum promiserit, ac si sibi exhibitus fuisset; ita enim S. Chryostomus ho. 17. in Mattheum testatur, dicens: *Sacerdotes Christi Vicarii sunt, & qui honorat Sacerdotem Christi, honorat Christum; & qui injuriat Christi Sacerdotem, injuriat Christum, cujus est Vicarius & Sacerdos.* Quod ipsum etiam Christus ipse confirmavit, dum Lucæ c. 10. dixit: *Qui vos audit, me audit; qui vos spernit, me spernit.* Si ergo, qui dignam de gemma quâpiam æstimationem concipere desiderat, non melius se illam acquirere potest, quàm si peritum gemmarium, ut optime pretium gemmarum novit, de ea discurrerentem advertat; quis non advertit, non aliud efficacius posse reperiri medium ad dignam de Sacerdotio æstimationem concipiendam, quàm si infallibile hoc, Sapientissimùmque Christum, qui solus uti instituit, ita ponderare quoque solus scit dignitatem Sacerdotii, de eodem manifestatum testimonium merito revolvat.

### TERTIUM TESTIMONIUM B. VIRGINIS.

Quantam hæc Virgo sanctissima æstimationem de Sacerdotio, ipsòque Sacrificio Missæ conceperit, illustri facere



exemplo declaravit, dum S. Ildephonso Episcopo ipsamet  
 Sacerdotalem vestem de cælo allatam obtulit, id quod sic  
 contigit Surius 23. Jan. narrat. Cùm S. Ildephonsus Tole-  
 tarus Episcopus quondam ad festum Assumptionis Deiparæ  
 singulari cum devotione celebrandum se præparasset, eum-  
 que in finem specialem Missam composuisset, & Populum  
 ad eam ferventer invitasset, accidit, ut, cùm ipso Festo illu-  
 cescente cum Clericis suis ad templum manè properaret,  
 ipsum templum apertum & magno fulgore illustratum ap-  
 pareret; unde omnibus insolito hoc viso territis & receden-  
 tibus, solus Ildephonsus ingressus ad Altare accessit, ubi  
 Deiparam in throno Episcopali sedentem, & multis Virgi-  
 nibus Davidicos Psalmos suaviter decantantibus circumda-  
 tam vidit, quæ ipsum ad se vocans sic allocuta est: Accede,  
 fidelis DEI serve, & de thesauro Filii mei hoc donum (erat  
 autem Sacerdotalis Casula ex candidissima materia confe-  
 cta) accipe; cùm enim tantopere nec honorare studueris,  
 nunc quidem hæc sacrâ veste ornaris, in altera verò vita  
 ipsius immortalitatis gloriosa chlamyde vestièris, & cum  
 aliis DEI servis æternum gaudebis. Post quæ verba evanuit  
 visio, & S. Ildephonsus plenus cælesti solatio ad Missam ca-  
 pta in veste canendam se accinxit.

## QUARTUM

## TESTIMONIUM ANGELORUM.

- I. Ibi quoque gemino argumento suam de Sacerdotio  
 conceptam æstimationem declarârunt, quorum primum est,  
 quod Angelus honorem à S. Joanne Apostolo, qui cecidit  
 ante pedes ejus, ut adoraret eum, accipere noluerit, sed di-  
 xerit: *Vide, ne feceris, conseruus tuus sum*, Apoc. 19. Imò  
 Angelus Custos Dequæzi Confessarii S. Salefii Episcopi,  
 cum ab eodem prius tam ingrediens domum, quàm egre-  
 diens primum honorem accepisset; postea cùm Dequæzus  
 Sacerdos factus est, semper secundum honorem sibi vendi-  
 cavit, ipso præcedere jussu, ut Nadasi in anno Angel. hebdom.  
 23. n. 8. testatur.
- II. Alterum argumentum est, quod accipere ab Angelo  
 meruit S. Franciscus Seraphicus, hic enim, cùm Diaconi or-  
 dine jam suscepto, dubitaret, num etiam Presbyterii ordi-  
 nem



nem suscipere deberet, ideòque ad orationem confugens  
 Angelus illi cum lucidissima phiala limpidissimo liquore  
 plena in manu apparuit, & his verbis allocutus est: Vide  
 Franciscæ; quicumque Sacerdos fieri desiderat, & Missam co-  
 lebrare, tam purus debet esse in animo, sicut liquor iste  
 simulque ex oculis evanuit, uti in I. r. Chron. S. Franc.  
 c. 41. legitur, ubi etiam additur, post hanc visionem S. Fran-  
 ciscum nunquam adduci potuisse, ut Sacerdotii ordinem  
 susciperet.

Q U I N T U M  
 TESTIMONIUM SANCTORUM.

I. Hos inter meritò agmen ducit S. Petrus velut primus  
 Novi testamenti Sacerdos, qui usque adeò honorem Sacer-  
 dotii sibi aliisque collatum æstimavit, ut Regali dignitate  
 eundem comparare non dubitavit, sic enim Sacerdos  
 Petr. 2. alloquitur: *Vos autem genus electum, regale Sacer-  
 dotium, gens sancta, populus acquisitionis, ut virtutes  
 nunciatis ejus, qui vos de tenebris vocavit in admirabile  
 lumen suum.*

II. S. Paulus verò non uno, sed duplici honore Presby-  
 teros dignos esse pronuntiavit, dum I. ad Tim. c. 5. dicitur  
*Qui bene præsunt Presbyteri, duplici honore digni habeantur,  
 tur, maxime qui laborant in verbo & doctrina.* Hinc Act. 13.  
 23. accusatus, quòd Sacerdotem debito honore non affe-  
 set, protinus crimen hoc à se propulsavit, dicens: *Nescio  
 nam, Fratres, quoniam Princeps est Sacerdotum.*

III. S. Marcus Anachoreta adeò Sacerdotale munus  
 mabat, ut non sine divino instinctu pollicem sibi absceden-  
 ne ad Presbyteratus ordinem, quo indignum se credebat  
 suscipiendum cogeretur, uti Marchantius in Virga Aaron  
 tr. 1. lect. 5. refert.

IV. S. Benedictus amplissimi licet & sanctissimi Ordinis  
 Patriarcha, eò quòd Sacerdotium proximum DEO gradum  
 crederet, nunquam se persuaderi passus est, ut eundem  
 susciperet, eodem Marchantio teste l. c.

V. S. Antonius Abbas Sacerdotes in summa veneratione  
 habebat, solitus eisdem caput submittere, benedictionem  
 ii



idem captare, & pro magno beneficio ducere, si accepisset, S. Athanasius in vita testatur.

VI. S. Franciscus Seraphicus tantam de hoc Ordine æstimationem conceperat, ut dicere ausus sit, se, si Sanctus quipiam de cælo descendens simul cum Sacerdote occurreret, ipsius istius manum ad osculum experiturum, deinde primum Sancto debitam reverentiam exhibiturum, uti in vita à S. Bonaventura scripta videre est.

VII. S. Martinus ab Imperatore Maximo ad convivium vocatus, arreptam pateram primum Sacellano suo, & deinde Imperatori propinavit; causamque rogatus, pluris se Sacerdotis, quam Imperatoris dignitatem facere respondit, uti Severus Sulpitius l. 1. vit. testatur.

VIII. S. Franciscus Borgias, ne Ordine Presbyteratus indignus videretur, orare in dies DEUM, & corpus castigare solitus erat; nec enim ignorabat ad illa adyta illotis manibus irrumperè, sacrilegio affine crimen esse. Vita l. 2. c. 1.

IX. B. Maria Oegniacensis vestigiâ Sacerdotum summam reverentia & demissione deosculari solebat, uti D'Oucreman p. 1. c. 6. §. 4. Pœd. Christ. refert.

SEXTUM

TESTIMONIUM DOCTORUM ECCLESIAE.

I. S. Gregorius Naz. in epist. ad Episc. sic loquitur: O sacerdotes DEI inveniuntur sacrificia mittentes! O illustres animarum Custodes! O magnum DEI figmentum in manibus vestris gestantes! O DEVM hominibus concilians! O Mundi fundamenta, Vita lumina, Christiana fidei columna, immortalis vita Doctores, Christiferi &c.

II. S. Chrysostomus l. 3. de Sacerd. sacerdotium, inquit, regno tanto est excellentius, quantum Spiritus & carnis intervalum esse potest. Et iterum: Sacerdotes merito non tantum plus vereri debemus, quam vel Principes, vel Reges, verum etiam majore honore, quam Parentes proprios honorare.

III. S. Ambrosius c. 2. de dign. dist. 36. ait: Aurum non tam pretiosus est plumbo, quam regia potestate altior est digni.

Instruct. IX.

F



*gnitas Sacerdotalis. Et iterum c. 2. §. 7. dist. 96. Quis dicitur, Sacerdotes Christi Regum & Principum, omniumque Fidelium Patres & Magistros censerit?*

IV. S. Hieronymus apud Bessæum l. 1. de Sacerdotibus. Sacerdotes vocat Ecclesiæ Apostolos, Patrisfamilias viros, Speculatores Jerusalem, apes per agros volitantes, vitulos pendentis à turri David, vineæ sepimentum, cœlestis Sponsæ, lectuli Salomonis custodes, Paræciarum Rectores, Christianismi nobilitatem, Ecclesiæ Senatuum, Præsules, et ceteros, bonorum operum exempla.

V. S. Augustinus conc. 2. super Psal. 37. *Verè, inquit, veneranda Sacerdotum dignitas, in quorum manibus Deus operatur, velut in utero Virginis incarnatur. Hinc super prima Epist. ad Timoth. Presbyteri, ait, qui bene præcipiunt & doctrina, digni habentur à Subditis duplici honore, videlicet ut spiritualiter illi obediant, & exterioriter ministrant.*

VI. S. Gregorius Magnus in Epist. ad Mauritium Imperatorem scribens inter cetera sic loquitur: *Sacerdotibus non est regna potestate Dominus noster citius indignetur, sed celeris consideratione propter eum, cujus servi sunt, indignetur, ut etiam debitam reverentiam impendat.*

VII. S. Thomas Aquin. super Epist. 1. D. Petri c. 2. de ultimo Testamento, inquit, *Sacerdotium præminet regno, Spiritus corpori; in veteri verò regnum præminet Sacerdotio. Ideo ibi regnum, hic Sacerdotium in substantia præminet, eò quòd ibi ex regno, hic ex Sacerdotio quasi substantia religio.*

SEPTIMUM  
TESTIMONIUM ALIORUM  
SS. PATRUM.

I. S. Ignatius Martyr l. 2. Epist. 52. *Honorate, inquit, Sacerdotium secundum Christum, & post etiam oportet honorare Regem. Sacerdotium enim summa est omnium, qua in hominibus existunt.*

II. S. Dionysius c. 1. de Eccl. Hier. *Vt enim, ait, Sacerdotium dicitur, sacrorum simul omnium uno vocatur.*



significavit ordinem, ita & qui Sacerdotem dixit, augustiore  
 rem, prorsusque divinum insinuat virum, totius sancta  
 conscientia perstissimum, in quo liquidè ac perspicue sacra-  
 tus omnis ordo suus & perspectus sit, & possit agnosci.

III. S. Ephrem l. de Sacerd. exclamat: O potestas ineffabi-  
 bilis, qua in nobis dignata est habitare per impositionem ma-  
 nuum sacrorum Sacerdotum! O quam magnam in se conti-  
 net profunditatem formidabile, admirabile Sacerdo-  
 tum.

IV. S. Prosper l. 2. de vit. activ. ait: Ipsi sunt Ecclesia de-  
 us, in quibus amplius fulget Ecclesia; ipsi janua civitatis  
 aeterna, per quos omnes, qui credunt in Christum, ingre-  
 diuntur ad Christum; ipsi Ianitores, quibus data sunt  
 claves regni caelorum; ipsi etiam dispensatores regia-  
 domus.

V. S. Idorus Pelusiora l. 2. ep. 205. Tantum, inquit, in-  
 teresse debet inter Sacerdotem & quemlibet virum probum,  
 quantum inter caelum & terram discriminis est. Et iterum  
 l. 3. epist. 2. Inter divinam & humanam dignitatem Sacer-  
 dotum velut medium interjectum est, ut illam colat, as-  
 que observet; hanc autem in melius commutat.

## OCTAVUM

## TESTIMONIUM CONCILIORUM.

I. Concilium Matisconense 2. c. 15. sic loquitur: *Stam-*  
*mus, ut, si quis quemlibet Clericorum honoratorum in-*  
*venire obviam habuerit, usque ad inferiorem gradum ho-*  
*noris veneranter illi corda subdat, prout is officia & obse-*  
*quia fidelissima Christianitatis jure promeruit. Et si qui-*  
*dem ille secularis equo vehitur, Clericusque similiter, sa-*  
*culi galorum de capite auferat, & Clerico sincera salu-*  
*tationis manus adhibeat: si vero Clericus pedester gradi-*  
*tur, & secularis vehitur equo, illico ad terram desuat, &*  
*debitum honorem illi sincera caritatis exhibeat. Qui vero*  
*contra fuerit, ab Ecclesia, quamdiu Episcopus illius Ecclesia vo-*  
*nerit, suspendatur.*



II. Concilium Carthaginense IV. c. 34. sic definit: *Episcopus in quolibet loco sedens stare Presbyterum non patitur. Et c. 35. Episcopus in Ecclesia & in Concilio Presbyterorum sublimior sedeat; intra domum verò Collegam Presbyterorum esse agnoscat.*

III. Concilium Laodicense c. 20. Nicænum c. 28. Trullanum 10. c. 39. concorditer præcipiebant, non oportere Diaconum coram Presbytero sedere, nisi iussione Presbyteri.

NONUM  
TESTIMONIUM SUMMORUM  
PONTIFICVM.

I. S. Clemens Constit. Apost. l. 3. c. 15. scripsit: *Episcopus elige adutores tuos vita & iustitia operarios, DEO gratos quos ex cuncto Populo maxime dignos probaris, & facientes ad molestias & vexationes in usus Ministerii sustinere.* Item l. 7. c. 32. *Constituere Presbyteros homines pios, immunes, non cupidos, veritatis studiosos, probatos, sanctis acceptores Personarum, qui valeant docere sermonem veritatis, recte procedentes in placitis Domini. Vos verè honorate, ut Patres, ut Dominos, ut beneficos, ut benè loquendi Authores. Unde l. 2. c. 33. rectè concludit: *Honore tur reverentiam adhibentes, omni eos genere honorificite.**

II. Nicolaus Papa dist. 96. c. eod. ait: *In scripturis reperitur, Imperator Constantinus dixisse verè: Si propriis oculis vidissem Sacerdotem DEI peccantem, chlamydem ei expoliarem, & coeperem eum, ne videretur. Hanc sententiam diximus vobis, cunctos vos reddere cupientes, ut ad Domini Sacerdotibus, qui verè Patres sunt, aliquid contigerit vos audire, quod confusionem piis mentibus in se non infrunitum Noè filium imitantes paternam de re verecundiam contegatis.*

III. Anferus l. 1. q. 3. c. eod. in Epistola ad Hispanos scripsit: *Absit, ut quidquam sinistrum de iis arbitremur, qui apostolico gradu succedentes, Christi Corpus sacro ore confitentur, quorum industriâ facti sumus Christiani, quique clavos*



colorum habentes ante diem iudicii quodammodo iudicant.

IV. Fabianus 2. q. 7. c. eod. Sacerdotes, inquit, quos Dominus suos esse voluit, non sunt leviter tractandi, nec laudandi, vel temerè accusandi, quoniam eorum sibi causas Dominus reservare voluit, & suo iudicio vindicare.

V. Anacletus epist. 2. ad Episc. Ital. Dominus, ait, sacri sui Corporis tractatores à vilibus & reprobatis Personis infamari noluit, nec calumniari permisit, sed ipse proprio flagello Sacerdotes à templo eiecit.

VI. Telesphorus 6. q. 1. c. eod. decernit: Omnes, qui adversus Patres, id est, Sacerdotes armantur, infames esse censemus.

VII. S. Gregorius Magnus ad Joannem Episcopum Constantin. scribens: Ego, inquiebat, cunctorum Sacerdotum servus sum, in quantum ipsi sacerdotaliter vivunt.

## DECIMUM

TESTIMONIUM IMPERATORUM  
AC REGVM.

I. Arcadius & Honorius Imperatores C. de Episc. & Clero. cad. decreverunt: Si quis in hoc genus sacrilegii proruperit, ut in Ecclesias Catholicas irruens, Sacerdotibus & Ministris, vel ipsi cultui, locoque aliquid importet injuria, geritur, à Provincia Rectoribus animadvertatur, atque ita Provincia Moderator Sacerdotum & Ecclesia Catholica Ministrorum, loci quoque ipsius, & divini cultus injuriam capitali convictos sive confessos sententia noverit vindicandum.

II. Constantinus Imperator, cum integer ei libellus calamitatis contra Episcopos & Sacerdotes refertus oblatus esset, accepit illum quidem, sed mox non lectum comburi iussit, indecorum asserens, ut, qui judicari ab ipsis debeat, eisdem iudicet. Pœd. Christ. p. 1. c. 6. §. 4.

III. Theodosius Imperator, cum ab initio more aliorum Imperatorum in templis intra cancellos sedem habuisset, deoque S. Ambrosius indignum hoc ratus, sedem illi aliam

F 3.

extra



extra cancellos, & infra Ecclesiasticos præparari iussisset, modò ægrè non tulit, sed talem ordinem velut convenientissimum summopere laudavit, & deinceps perpetuò obvari præcepit.

Ex quibus omnibus hætenus allatis testimoniis nunc colligere possunt Sacerdotes, quàm magnam de Sacerdotii Ordine & honore æstimationem concipere, quancumque diligentiam & conatum adhibere debeant, ut, quemadmodum sapienter monuit S. Ambrosius cap. 3. de Sacerdotii dignitate, dignas tali statu virtutes & dotes compareant, suam professionem suam actione potius, quàm nomine demonstrarent, ut & actio respondeat nomini, & nomen cum operibus incidat.



PAM